

КУЛЬТУРА

штотыднёвая грамадска-палітычная газета

выдаецца з кастрычніка 1991 года

№ 17 (1664)

26 красавіка 2024 г.

Галоўная палітычная падзея года —
VII Усебеларускі народны сход.
Фота БелТА.

Працяг тэмы — на стар. 2, 3

Фота з сайта president.gov.by

Час выбраў нас

Галоўная палітычная падзея года — VII Усебеларускі народны сход прадаваў у Мінску 24 і 25 красавіка. Форум аб'яднаў прадстаўнікоў усіх слабаў насельніцтва і сфер дзейнасці, каб вызначыць вектар развіцця краіны, расставіць акцэнты і акрэсліць задачы на бліжэйшую будучыню.

Беларусы заўсёды разам вырашалі самыя важныя стратэгічныя пытанні жыцця дзяржавы. Па ключавых — народ вызначаўся на рэферэндумах, праз сваіх прадстаўнікоў трымалі слова на Усебеларускіх сходах. Цяперашні, сёмы палітычны, ужо называюць гістарычным. Народнае веча набыло новы — канстытуцыйны статус. Паслядзёне прайшло пад лозігам “Час выбраў нас!”.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў сваім выступленні на пасяджэнні VII Усебеларускага народнага сходу 24 красавіка назваў новы этап у палітычным жыцці краіны эвалюцыйным развіццём.

— У Беларусі сапраўды гістарычны дзень. Хто гэтага не зразумеў, зразумеюць з часам. Упершыню ў канстытуцыйным статусе пачынае сваю работу Усебеларускі народны сход сёмага склікання. Упершыню Пасланне Прэзідэнта, з якім у нашай Канстытуцыі Кіраўнік дзяржавы павінен звяртацца да народа і парламента раз у год, будзе агуна ў ходзе ўсенароднага форуму, што стане ўжо штогадовай традыцыяй — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

— Сёнішняя падзея фактычна дзеліць гісторыю палітычнага жыцця краіны на да і пасля. І гэта эвалюцыйны рух і развіццё, — падкрэсліў Кіраўнік дзяржавы. — Гістарычнась моманту вызначаюць не толькі новы статут, новыя функцыі, новыя паўнамоцтвы дэлегатаў. Важна не што, а як мы робім — як удасканальваем мадэль палітычнага ўладкавання. Не лямачы ўклад, не алмаўляючыся ад традыцый — эвалюцыйна, па-беларуску ўважаючы, без рэзкіх рухаў. Абспрачаючы на меркаванне большасці.

Падрабязнасці — на сайце president.gov.by

Пачуць голас кожнага

Нацыянальнае сумленне, голас народа. Так Аляксандр Лукашэнка назваў дэлегатаў Усебеларускага народнага сходу. Звяртаючыся да іх, Прэзідэнт падкрэсліў: “У вас няма права на памылку. Вы маеце права толькі на вернасць і адданасць сваёй краіне і нашаму народу. Ваша місія — служэнне ў імя будучыні Беларусі”. Сярод тых, каму былі адрасаваны словы Кіраўніка дзяржавы, — і работнікі сферы культуры.

Анатолій Марковіч, міністр культуры Рэспублікі Беларусь, дэлегат VII Усебеларускага народнага сходу:

Алег Хмялюк, дырэктар Магілёўскага абласнога метадычнага цэнтру народнай творчасці і культурна-асветнай работы:

Анжэла Лытка, загадчык аддзела абслугоўвання і інфармацыі Віцебскай раённай цэнтральнай бібліятэкі імя Г. Новік:

— На пасяджэнні УНС разгледжаны пытанні канструктыўнага развіцця нашай дзяржавы. Асабліва важны аспект знешняй контураў, бо мы навіраем няабразычліваю рыторыку пэўных краін. І мы звернілі пазіцыі ў гэтай частцы, абмеркаваўшы Канцэпцыю нацыянальнай бяспекі і Ваенную дактрыну, у якіх дакладна вызначаны прынцыпы ўзаемадзеяння з замежнымі дзяржавамі. Усе нашы нарматыўныя дакументы носяць абсалютна міралюбны характар, таму што Беларусь заўжды накіравана на дыялог з усімі, хто прыходзіць да нас з мірам і разуменнем.

— Неабходна сканцэнтраваць увагу грамадства на культуры. Беларусь мае багату спадчыну, якая фарміравалася стагоддзямі, і яе варта перадаць будучым пакаленням. Улічваючы ўплыў глабалізацыі і тэхналагічнага прагрэсу, на мой погляд, сёння трэба зберагаць і развіваць традыцыйную творчасць. Яна ўяўляе сабой найважнейшую крыніцу сіл народа. Захаванне гэтага скарбу — найбольш эфектыўны сродак нацыянальнага развіцця, арганізаваны паўнаўладнасны ўмоў для ўдасканалення асобы. Менавіта ў культуры, творчасці і традыцыях адлюстроўваюцца асаблівасці характараў любога народа.

— У першую чаргу правядзенне УНС — гэта прывава пават і прызнанне аўтарытэта беларускага народа ў прыняцці асноватворных рашэнняў. Дэлегаты прадстаўляюць розныя сацыяльныя слаі, розныя групы грамадства. Таму кожны беларус можа адчуць далучэнне да падзеі. Выклікае гонар той факт, што ў сходы ўдзельнічаюць работнікі сферы культуры, якія штодзённай працай выгадоўваюць у людзей пачуццё прыгожага, дораць раласць і іркія эмоцыі. Надзвычай важна быць на сваім месцы і прыносіць карысць грамадству. І тое, што прадстаўнікі культурнай галіны таксама трапілі ў лік дэлегатаў Усебеларускага народнага сходу, сведчыць: наша праца ацэньвае належным чынам. Усіх нас аб'ядноўвае агульнае жаданне — зберагчы мірнае неба для дзяцей.

Аляксандр Міхно, настаўнік Лепельскай дзіцячай школы мастацтваў:

— Быць дэлегатам Усебеларускага народнага сходу — вялікі гонар. Выдатна разумею, які гэта высокі давер і якую істотную адказнасць ускладае такое вылучэнне. Менавіта УНС вызначае ключавыя накіраванні сацыяльна-эканамічнага развіцця Беларусі, зашыравае Канцэпцыю нацыянальнай бяспекі. І цяпер я маю магчымасць неспрэчна ўдзельнічаць у рашэнні найважнейшых для нашай краіны пытанняў, сканцэнтравацца не на праблемах мясцовага маштабу, а на больш глабальных тэмах. У прыватнасці, мне вельмі турбуе выхаванне патрыятычнага духу ў маладога пакалення, удасканальванне сістэмы адукацыі, умацаванне агульнаадукацыйных маральных арыенціраў і традыцыйных сямейных каштоўнасцяў, развіццё пратэстаў рэспублікі ў розных сферах, у тым ліку ў галінах культуры і турызму.

Вадзім Гігін, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, генеральны дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі:

— Усебеларускі народны сход — гэта сапраўды найвышэйшы орган народнага прадстаўніцтва, бо сам прыняцці фарміравання УНС прадугледжвае вылучэнне прадстаўнікоў народа, дзяржаўных інстытутаў. Гэтая плыючка дазваляе ўлічыць меркаванні і настроі людзей самых розных колаў, самых розных слабаў і катэгорыяў. Прынцып нароўнаўладна прасочваецца на ўсіх этапах працы УНС — ад вылучэння дэлегатаў да фарміравання рабочых і кіруючых органаў. І далей у вылучэнні дэлегатаў да фарміравання рашэнне ключавых пытанняў наводзе прынцыпаў дэмакратыі.

Наталія Акулін, дырэктар Любавіцкага раённага гісторыка-краязнаўчага музея:

— Удзячна за высокі давер. Удзел у Усебеларускім народным сходе вельмі вялікі адказнасцю. Надзвычай важна, што да працы сходу далучаны прадстаўнікі сферы культуры, якія задоўваюць спадчыну, наш нацыянальны здытак. Безумоўна, усе дэлегаты — сапраўдныя патрыяты, людзі з актыўнай грамадзянскай пазіцыяй. Нельсма на іх ускладаць няпростыя задачы па забеспячэння канстытуцыйнага ладу і грамадзянскай згоды, вызначоныя напрамку развіцця нашага грамадства і дзяржавы.

Юлія Бярэнька, загадчык аддзела раённай дзейнасці “Караліцкі Дом раместваў” Караліцкага раённага Цэнтра культуры і народнай творчасці:

— Мне выпала вельмі алканна міду ў Усебеларускім народным сходы належыць разглядаць шырокае кола тэм і праблем, у першую чаргу пытанні сацыяльна-эканамічнага развіцця і нацыянальнай бяспекі. Як прадстаўніку творчай сферы, мне называць важна, каб зберагаўся і пнамнаўся наш культурны набытак.

З любоўю да радзімы

Сапраўднае прызнанне ў любові Беларусі, нашаму прадаваўчы народу. Такі стаў гала-канцэрт майстроў мастацтваў “Час выбраў нас”, які Міністэрства культуры падрыхтавала для ўдзельнікаў IV Усебеларускага народнага сходу.

Ярка імпрэза разгарнула 24 красавіка ў Палацы спорту. У вялікай канцэртнай праграме арганізатары імкнуліся падкрэсліць агульную каніцэпцыю палітычнага мерапрыемства — аднанне народа пры прыняцці найважнейшых рашэнняў, якія будучы ўплываць на далейшае развіццё краіны. Галоўнымі тэмамі вызначылі вернамернасць пакаленняў, дасягненні, што выйшлі за межы нашай дзяржавы і нават планеты. Адлюстраванне таксама знайшлі самай каштоўнасці і памяць аб тым, якой шаноў Беларусі заслуужылі 80 мірных гадоў.

Данесці такія тронтоўныя сэнсы злопелі вылучыць калектывы і знакамітыя артысты. Сяжы струмень у агульную творчую справу далалі юныя выканаўцы. На сцэне народні з мэтрамі выступалі найлепшыя дзіцячыя калектывы — пераможцы прэстыжных конкурсаў, уладальнікі спецыяльных прэмій Прэзідэнта Беларусі.

Гала-канцэрт праходзіў у суправалжэнні заслужанага калектыву Рэспублікі Беларусь Прэзідэнтскага аркестра Рэспублікі Беларусь пад кіраўніцтвам галоўнага дырыжора Віталія Кульбакова. Прачукалі як усімі любімыя хіты, так і новыя інтэрпрэтацыі, прэм-сены. Бурнымі апладысмантамі глядачы сустракалі народных артыстаў Беларусі Уладзіміра Громава і Анатоля Ярмаленку, заслужаных артыстаў Рэспублікі Беларусь Руслана Аліхно і Віктарыю Аляксандраўну Скарныню Юлію Быкава напісалі новую патрыятычную кампазіцыю, якую бліскава выканалі папулярныя беларускія артысты Ангеліна Волкава, Ярмаленка, пражэкта “Фактар.Бай” Андрэй Панісава, Івана Дзягалева і Дарына Савеню, іншых зорных выканаўцаў. Узрушылі публіку і выступленні легенды айчынай эстрады — заслужаных калектываў Рэспублікі Беларусь ансамбляў “Песняры” і “Сябры”, шпегеры ВІА “Верасы”, хіты гурта “Аўра”.

Падчас рэспубліканскага суботніка

Год якасці абавязвае

Рэспубліканскі суботнік прайшоў у Беларусі 20 красавіка. Традыцыйна да агульнанацыянальнага марафону чысціні далучыліся супрацоўнікі Міністэрства культуры. Парадак наводзілі адразу ў двух комплексах: ваенна-гістарычным — “Старая мяжа” і археалагічным — Мінскае гарадзішча.

Міністр культуры Анастолій Маркевіч узьзначыў працоўны дэсант, які пачынаў на “Старой мяжы” ў гэтым месцы, на беразе ракі Усы, у 1920–1930-х знаходзіўся 16 Дзяржынскі пагранічны атрад. Сёння

тут створаны музей, адноўлены некалькі будынкаў заставы (мытня, камендатура, садацкі клуб і іншыя), працуе экспазіцыя пад адкрытым небам, у якой прадстаўлена ваенная тэхніка розных часоў.

Удзельнікі суботніка рэканструявалі земляныя умацаванні, ачысцілі ваенную тэхніку, пафарбавалі аградоўж, пабавілі пладоўныя дрэвы. Акрамя таго, была ўрачыста закладзена дубовая алея памяці “Беларусь вызвалена” ў гонар 80-годдзя вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Другі атрад Міністэрства культуры, які і летась, рупіўся на Мін-

скім гарадзішчы — знакамітым і ўнікальным археалагічным комплексе IX–XI стагоддзяў. У 2023-м Савет Міністраў Рэспублікі Беларусі падтрымаў ідэю аб правядзенні тут маштабнага раскопак. Вынікі даследаванняў павінны пацвердзіць або авергнуць гіпотэзу, што гісторыя беларускага стаўліцы пачынаецца на берагах ракі Менкі. У дзень суботніка супрацоўнікі галіновага ведамства паўдзельнічалі ў раскопках сэрвіснай аб’екта і яго падрыхтоўцы да другога этапу раскопак. З гэмі работамі апарат міністэрства справіўся выдатна — Год якасці абавязвае.

Шчырая гутарка

Праз-клуб “Культура і мастацтва” рыхтуе чарговае прысвячэнне 80-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Да заўвага юбілею мы прымяркоўваем відэамарафон “Не забыць нашчадкам гэту дату”, які пройдзе 3 мая.

Цягам некалькіх гаўзін у прамым эфіры журналісты “К” разам з гасямі будуць разважаць аб векапымным подвяду нашага народа, увасабленні тэмы Вялікай Айчыннай вайны ў розных відах і жанрах мастацтва, захаванні гістарычнай праўды і памяці. Да размовы ў студый далучацца прадстаўнікі вядучых музеяў, тэатраў, устаноў адукацыі ў сферы культуры, а таксама вядомыя асобы і маладыя таленты. Яны не толькі падзяляцца думкамі па актуальных пытаннях, але і прэзентуюць уласныя прысвячэнні 80-й гадавіне вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў і Вялікай Перамозе.

Таксама ў марафоне паўдзельнічаюць айчыныя кінематаграфісты. Нашы глядачы з першых вуснаў дазнаюцца прабы і рэалізацыі пра стварэнне прэм’ернай стужкі “Час вярнуцца” і ўбачыць яе фрагменты. А самыя ўважлівыя чытачы “К” змогуць праверыць веды, атрыманыя або авергнуць гіпотэзу, што гісторыя беларускага стаўліцы пачынаецца на берагах ракі Менкі. У дзень суботніка супрацоўнікі галіновага ведамства паўдзельнічалі ў раскопках сэрвіснай аб’екта і яго падрыхтоўцы да другога этапу раскопак. З гэмі работамі апарат міністэрства справіўся выдатна — Год якасці абавязвае.

Важны складнік супрацоўніцтва

Культурныя сувязі атрымаюць новы імпульс дзякуючы дамоўленасцям, дасягнутым падчас афіцыйнага візіту ў Мінск дэлегацыі Архангельскага вобласці Расіі на чале з губернатарам Аляксандрам Цыбульскім.

У абмеркаванні блока пытанняў, што тычацца нашай сферы, удзельнічалі міністр культуры Архангельскай вобласці Аксана Святлова і першы намеснік міністра культуры Беларусі Валерый Грамада. Да змястоўнай размовы далучыліся дырэктар Архангельскага тэатра драмы і оперы М. В. Ляманосава Сяргей Самойлаў, начальнік аддзела міжнароднага супрацоўніцтва і ўзаемадзейнасці са сродкамі масавай інфармацыі Міністэрства культуры Беларусі Вікторыя Ратаўская, кіраўнікі нашых вядучых арганізацый.

Члены расійскай дэлегацыі наведвалі Нацыянальны мастацкі музей, дзе азнаёміліся з пастаяннай экспазіцыяй. Таксама, на словах генеральнага дырэктара устаноў

Ганны Конавай, бакі разгледзелі магчымыя варыянты далейшага супрацоўніцтва, у прыватнасці ўзаемадзейнічаючы беларускай скарбніцы з Архангельскім музеем выяўленчых мастацтваў, якое ўключае абмен выставачнымі праектамі.

Перспектывы сумеснай работы па краязнаўчым і гістарычным напрамках абмяркоўваліся з кіраўніцтвам Нацыянальнага гістарычнага музея. Магчымасці ўзаемадзейнасці ў культурнай, адукацыйнай і навуковай сферах — з адміністрацыяй Рэспубліканскага гімназі-каледжа пры Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі Аксана Святлова высокая ацанка ўзровень выканання лепшых майстэрстваў навучэнцаў і пагаварыла з дырэктарам Наталія Карошніч аб развіцці сувязей паміж гімназіямі-каледжам і ўстановамі адукацыі ў сферы культуры пры Архангельскай вобласці. Бакі разгледзелі ўмовы падпісання дагавораў аб супрацоўніцтве. Трэба адзначыць, што гімназія-каледж

Сустрэча ў Вялікім тэатры Беларусі

актыўна пашырае кантакты і абмяняецца досведам з расійскімі партнёрамі. У прыватнасці, Беларускае выкладчыца Дар’я Бако з 18 на 20 красавіка наведвала Архангельск як член журы IV Міжнароднага фестываля-конкурсу юных выканаўцаў на духавых і ударных інструментах “Ступені росту”. Педдагог таксама паўдзельнічала ў круглым stole і правала майстар-клас для юных саксафоністаў.

У Вялікім тэатры Беларусі расіяне сустрэліся з генеральным дырэктарам Кацярынай Дулавай. Прадметам дыялогу сталі творчыя ўзаемадзейнічаючы, пашырэнне кантактаў, арганізацыя сумесных праектаў як у Архангельскай вобласці, так і ў нашай краіне. Ганаровым гасіям

зладзілі экскурсію, расказалі аб гісторыі і сучасных дасягненнях калектыву.

Таксама ў рамках афіцыйнага візіту дэлегацыі Архангельскай вобласці ў Мінск на сцене Рэспубліканскага Палаца культуры прафесійнаў быў выканану на духавых і ударных інструментах “Ступені росту”. Педдагог таксама паўдзельнічала ў круглым stole і правала майстар-клас для юных саксафоністаў.

Урок гісторыі ў астравецкім музеі

Маладнюку аб вайне

Установы культуры прыкладаюць намаганняў, каб перадаць гістарычную праўду пра Вялікую Айчынную вайну дзецям і моладзі.

Адмыслова для юнай аўдыторыі распрацоўваюцца новыя праекты, што дазваляюць заглябіцца ў мінулае і вынесці з тых трагічных і гераічных падзей урокі для будучыні.

РЭЙ ВЯДЗЕ СТАЛІЦА

Тон у важнай справе задаюць рэспубліканскія установы. У Беларускім дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны дзеці — заўжды чаканыя госці, да якіх адносіцца з увагай і клопатам. Доказам таму служыць асобная зала для юнай аўдыторыі, дзе праходзяць музейна-педагагічныя заняткі, лекцыі, майстар-класы і інтэрактыўныя праграмы.

Хлопчым і дзяўчатам, якія ўжо вываілі ў скарбніцы і валодаюць агульнымі ведамі пра вайну, прапануюць тэматычныя экскурсіі, што раскрываюць асобныя тэмы з гісторыі Вялікай Айчыннай. Школьным і сямейным групам распавядаюць пра легендарныя артылерыйскія сістэмы Чырвонай арміі, тэхнічныя характарыстыкі і адметнасці збройнай стралковай рэвалюцыі, падвядзі герояў. Ёсць экскурсіі, прысвечаныя барацьбе беларускага народа ў тыле ворага, злучэнцтвам гітлераўцаў і казабарцаў з нацыянальнай супраціўнасцю супраць мірнага насельніцтва.

Знаёмства маладых устаноў пачынаецца заняткамі “Вітам музей”, падчас якіх дзеці вучацца беражліва сталець і павазе да гіста-

рычнай памяці. На сустрэчах “Салдацкі трыкутнік” хлопчыкі і дзяўчкікі разглядаюць вайну пра фронтоваў лётцаў, а па выніках гісторыі можна даведвацца на інтэрактыўны “І спявае мне ў зямлянцы гармонік”.

Вялікая папулярнасцю карыстаецца незвычайная паслуга — экспрэс-выстава “Музей і чамадана”. Гэта альтэрнатыва класічным наведвання пастаяннай экспазіцыі. Навуковыя супрацоўнікі ў залежнасці ад тэмы адбіраюць артфакты і выяўляюць ва ўстаноў адукацыі ў сталіцы і рэгіёнах, выступаюць з захапляльнымі апавяданнямі і дэманструюць прадметы з чамадана. Пасля малеча можа ўважліва разгледзець рарытэты і нават пратрымаць іх у руках, сфатаграфавана з памяткамі мінулага.

Адмыслова музейна-педагагічныя заняткі распрацавалі і ў Нацыянальным цэнтры сучасных мастацтваў. Сустрэчы “Жывая памяць аб вайне” розныя на школьныя групы з трэцяга па восьмы клас. Асновай гутаркі з навучэнцамі выступае біяграфія народнага мастака БССР і ССРР Міхаіла Савіцкага, які спавіна зведла выпрабаванні вайны і падарыў свету знакамітыя палотны аб тую трагедыю. Таксама юным гасіям дэманструюць выпуск архіўнага кінаасцяпіса пра вызваленне Мінска ў 1944 годзе і створы айчынных мастакоў з фонду устаноў, распавядаюць пра гаўлоўны падзеі Вялікай Айчыннай і пра геналіш беларускага народа.

ІНТЭРАКТЫЎ І ДАСЛЕДАВАННІ

Рэгіянальныя арганізацыі стараюцца не адставіць ад сталічных. У Клічаўскім краязнаўчым музеі адкрыўся новы раздзел экспазіцыі, прысвечаны вызваленню раёна ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў у 1944-м. У аснову накладзены свежыя звесткі пра тыя важныя гістарычныя перагаворы і невыможныя раней імёны герояў. Такую інфармацыю ўдалося апусціць дзякуючы карпатлівым даследаванням навуковых супрацоўнікаў. І вельмі сімвалічна, што першымі наведвальнікамі новай экспазіцыі сталі маладыя людзі — навучэнцы Клічаўскага аграрна-тэхнічнага каледжа. Менавіта гэтак пакаленне мусіць перанесці эстафету ў старэйшых і надалей зберагаць памяць пра гераічнае мінулае нашага народа.

Дзеці і падлеткі — ці не самы частая і актыўныя госці скарбніцы. І для іх музейныя работнікі пастаянна шукаюць цікавыя формы знаёмства з гісторыяй. Напрыклад, вучням Буйніцкай сярэдняй школы прапанавалі захапляльныя заняткі “Партызанскі спецназ”. Пасля экскурсіі па экспазіцыі хлопцы і дзяўчаты выправіліся ў мемарыяльны комплекс “Усакіна”, дзе не толькі паслухалі змястоўныя апаведы, але і прайшлі разнастайныя выпрабаванні, паглыбляючыся ў атмасферу баявых заклікаў народнага супрацоўніцтва пастаянна ўдзельнічаючы ў тэматычных апытных уроках, інфармацыйных галінах і іншых мерапрыемствах у школах. Шчырую зацікаўленасць у дзяткі выклікала, напрыклад, сустрэчы да Міжнароднага дня помнікаў і гістарычных месцін. Для памяці ахвяр Хатынскай трагедыі і гістарычных месцін. Для памяці ахвяр Хатынскай трагедыі і гістарычных месцін.

У Пастаўскім раённым краязнаўчым музеі маладым людзям не проста прапануюць быць слухачамі ды атрымліваць гатовую інфармацыю ад навуковых супрацоўнікаў, а самім паўдзельнічаюць у даследчай рабоце. Так школьнікі і апекаванні мисьвовага каледжа далучыліся да праекта “Імёны герояў — у назвах вуліц”. Палчас адмыслова сустрэч у музеі ды ўстановах адукацыі падлеткі выступаюць з дэкламацыяй пра слаўнага біяграфі абаронаў і вызваліцеляў, чые імёны наладзены ву-

лічам райцэнтра і іншых населеных пунктаў краі. Не менш моладзі прыцягнуў праект “Пастаўшчына. Кожны крок — гісторыя”. У межах ініцыятывы ахвотныя вандруюць па спецыяльных маршрутах, занімаючы ў памяцкіх мисьніц, адкрываючы для сябе новыя старонкі мінулага. Асобнае падарожжа было прысвечана партызанскаму руху ў галі Вілікай Айчыннай вайны. А замацаваць веды ўдзельнікі змагі падчас індывідуальна інтэлектуальнага батла “Пазнай Пастаўшчыну”.

ДАДАТАК ДА ПДАРУЧНІКА

У лютым Міністэрства культуры і Міністэрства адукацыі падпісалі пагадненне аб супрацоўніцтве ў пытанні выкарыстання рэсурсаў музеяў у патрыятычным выхаванні дзяцей і моладзі. Документ паклаў пачатак праекту “Урок у музеі”. Дыпер наставікі гісторыі, грамадазнаўства, літаратуры, сусветнай мастацкай культуры пры дапамозе навуковых супрацоўнікаў могуць ладзіць заняткі па тэмах школьнай праграмы ў адпаведных экспазіцыях. У 80-ю гадавіну вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў такі фармат асабліва актуальны для музейных раздзелаў, прысвечаных Вялікай Айчыннай вайне.

Плён праекта ўжо навідавоку. Нестандартныя ўрокі ладзіцца ў шматлікіх устаноў краіны і выклікаюць неадпорную цікавасць у дзяткі ды падлеткаў. Прыкладом, хлопцы і дзяўчаты з Сарошскай сярэдняй школы Любонскага раёна індывідуальна наведвалі часовую экспазіцыю “Вызваленне Еўропы” Музея народнай славы. Выстава ілпяр даступная ў іх аграгарадку. Дзякуючы навуковым супрацоўнікам зместу заняткаў вышэйша для паміж паміжнікамі — і дзятва дазналася пра гераічных землякоў, якія ўдзельнічалі ў вызваленні краіны Еўропы ў 1944–1945 гадах. Асветніцкая навацыя прыклася ў розных кутках Беларусі. Захопленныя вольдукамі дзяткі наведвалі Астравецкага гісторыка-этнографічнага музея. Ваўкавыскага ваенна-гістарычнага музея імя П. І. Баграціна і дзяткі і іншыя скарбніцы паміці.

Данііл ШЫЙКА
Фота з архіваў устаноў культуры

Батл “Пазнай Пастаўшчыну”

Уся палітра нашага багацця

Чаму так важна зберагаць помнікі гісторыі і архітэктуры? Як культурная спадчына спрыяе развіццю краіны і грамадства? Што робіцца для захавання славетных мясцін? Гэтыя ды іншыя актуальныя пытанні абмеркавалі адмыслоўцы падчас рэспубліканскага семінара.

Экспазіцыя Музея беларускага народнага мастацтва

Мерапрыемства разгарнулася 18 красавіка на базе Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Валікай Айтчынай вайны. Удзел у семінары ўзялі прадстаўнікі Міністэрства па ахове помнікаў гісторыі і культуры Пензенскай вобласці Расійскай Федэрацыі, спецыялісты ў сферы аховы гісторыка-культурнай спадчыны і музейнай справы, архітэктары, археолагі, мастацтвазнаўцы, прадстаўнікі сталічнай сферы адукацыі. Мадэратарам круглага стала выступіў консультант у праграме па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры **Генадзь Холар**.

З прывітальным словам да ўдзельнікаў семінара звярнуўся намеснік міністра культуры Рэспублікі Беларусь **Сяргей Саракач**. Ён адзначыў, што гісторыка-культурная спадчына з'яўляецца асновай культурнага коду нацыі і складае найважнейшы патэнцыял для выхавання падрастаючага пакалення. Менавіта таму для ўдзелу ў семінары былі запрошаныя прадстаўнікі сферы адукацыі, у тым ліку кіраўнікі і спецыялісты ўпраўленняў па адукацыі адміністрацыйнага раёну Мінска, прадстаўнікі Установы адукацыі, якія куруюць пытанні патрыятычнага выхавання і ідэалагічнай работы, металдысты і настаўнікі. Неабходна знаёміць моладзь з помнікамі гісторыі, бо менавіта яны фарміруюць нацыянальную самасвядомасць, выклікаюць гонар за сваю краіну.

Намеснік міністра таксама падкрэсліў, што вялікая ўвага надаецца работе з аб'ектамі архітэктурнай спадчыны, якія не выкарыстоўваюцца, праведзеная іх інвентарызацыя і распрацаваная праграма па іх уключэнні ў гаспадарчы абарот і працягненні рамонтна-рэстаўрацыйных работ. За апошнія два гады ў турыстычны абарот уключана ўжо 37 такіх аб'ектаў.

У ГОСПЦІ ДА СМЕСДЗЯЎ

Намеснік міністра па ахове помнікаў гісторыі і культуры Пензенскай вобласці **Кацярына Бойка**, якая ўзяла ўдзел у пасяджэнні па відэасувязі, распавяла аб захаванні аб'ектаў культурнай спадчыны ў сваім рэгіёне. Між іншага, Пензенская вобласць вялікая тым, што тут знаходзіцца сялянцаў пакалення, дзе пражываюць дзядзька і бабуля, дзе нарадзіўся Аляксандр Купцын, а таксама будынак, дзе ў дзіцінстве жыў Вісарыян Бялінскі. У Пензе захаваўся дама, дзе жылі і працавалі пісьменнік Міхал Салтыкоў-Шчадрын, гісторык Васіль Ключоўскі, рэжысёр Усевялад Меерхольд і вядомы хірург Мікалай Бурдэнка.

Маркуенца, што ў маі адбудзецца папярняная відэаканферэнцыя

з удзелам Міністэрства па ахове помнікаў гісторыі і культуры Пензенскай вобласці, а ў перспектыве будзе разгледжана магчымасць правядзення абменных семінараў, падчас якіх спецыялісты з Пензы здолеюць пабачыць на свае вочы помнікі нашай краіны, а беларускія калегі, адпаведна, наведаюць Пензенскую вобласць.

ПАДСУМАННЕ ЗРОБЛЕНАГА

Начальнік упраўлення па ахове гісторыка-культурнай спадчыны Міністэрства культуры **Таццяна Бокша** выступіла з дакладам аб ролі гісторыка-культурнай спадчыны Беларусі ў захаванні гістарычнай памяці і патрыятычным выхаванні падрастаючага пакалення. Яна нагадала, што наша краіна далучылася да UNESCO ў 1954 годзе і з'яўляецца ўдзельніцай дзюх канвенцый, якія абароняць спадчыну: Канвенцыя аб ахове прыроднай і культурнай спадчыны 1972 года і Канвенцыя аб ахове нематэрыяльнай культурнай спадчыны 2003 года.

У спіс сусветнай спадчыны UNESCO ад Беларусі ўключаны чатыры аб'екты: Белавежская пушча (1992), Мірскі замак (2000), Нясвіжскі замак (2005) і пункты Дугі Струвэ (2005), а таксама пяць элементаў нематэрыяльнай культуры: абрад "Калядныя цыры" (2009), Будслаўскі фест (2018), абрад "Юраўскі карагод" (2019), культура ляснога бортніцтва (2020) і мастацтва саломалічэння (2022).

У 2023 годзе ў UNESCO ўнесены дзве намінацыі па элементах "Выцінанка. Традыцыйнае мастацтва выразаання з паперы" і "Неглюбокая народная тэкстыльная традыцыя", а сёлета ў сакавіку падзелена намінацыя "Культура беларускай дулы".

Таццяна Бокша падкрэсліла, што вялікую ролю ў справе захавання спадчыны адыгрывае Фонд Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва, дзякуючы якому за апошнія гады праведзеныя работы на такіх аб'ектах, як царква Раства Праўнага Багародзіцы XVI стагоддзя ў вёсцы Мураванка Шчучынскага раёна, маёнткаў Напалеона Орды на ўрочышчы Красны Двор Іванўскага раёна, калідны-пахавальні XIX стагоддзя роду Ажышкаў у Закозель Драгачынскага раёна і Закевіч у Гомелі, касцёл і калегіум дзюх канвенту і Масквіцкага царква XII стагоддзя ў Полацку, і іншыя. У 2022—2023 гадах на захаванне гісторыка-культурных каштоўнасцей накіравана каля 190 мільёнаў беларускіх рублёў.

МЕРКАВАННЕ АДМЫСЛОЎЦАЎ

Дэкан архітэктурнага факультэта Беларускага нацыянальнага тэхнічнага ўніверсітэта, доктар архітэктурнай справы, прафесар **Армен Сарджараў** ў сваім выступленні паразваў аб пытаннях захавання вобраза помніка. Ён звярнуў увагу, што першачарговай задачай з'яўляецца зберажэнне любых

Абрад "Юраўскі карагод"

вартасных помнікаў архітэктурнай, незалежна ад перыяду іх стварэння і тагачаснай палітычнай ці ідэалагічнай кан'юнктуры. Таксама неабходна з павагай ставіцца да знешніх асаблівасцей помніка, якія перадаюць дух часу, у тым ліку ў выглядзе захавання пабудовы ў руінаваным стане, які зусім не абавязкова патрабуюць аживлення ў першапачатковым выглядзе.

Даніэль Кафеліца "Дзісайн архітэктурнага асяроддзя" архітэктурнага факультэта БНТУ, кандыдат мастацтвазнаўства **Юген Марозаў** распавёў аб месцы савецкай архітэктурнай спадчыны ў рабоце студэнтаў. Узору савецкага мадэрнізму, які сёння яшчэ не ўспрымаюцца шырокімі коламі грамадства як помнікі, тым не менш, маюць архітэктурную і гістарычную вартасць. У якасці прыкладу цікавых студэнцкіх работ дакладчык згадаў даследаванні аб архітэктурных катэджу 1980—1990-х і аб трансфармацыі савецкага інтэр'ера вавольне матэрыялаў кінафілму. Выдатным прыкладам студэнцкіх работ таксама з'яўляецца стварэнне макетаў і 3D-мадэляў знакавых архітэктурных аб'ектаў. Акрамя гэтага, Юген Марозаў узяў пытанне стварэння музея архітэктурнай спадчыны, якое сёння не стае для дэманстрацыі дасягненняў аічныхных доўгладзкіх розных эпох.

З ГІСТОРЫІ УЛІКУ ПМНІКАЎ

Вядучы навуковы супрацоўнік аддзела выяўленчага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва Інстытута мастацтвазнаўства, этнаграфіі

і фальклору імя Кандрата Крапівы Цэнтра даследаванняў беларускай культуры, мовы і літаратуры Нацыянальнай акадэміі навук, кандыдат мастацтвазнаўства **Таццяна Гаранская** выступіла з дакладам "Збор помнікаў гісторыі і культуры Беларусі: сучасны погляд". У 1969 годзе Савет Міністраў БССР прыняў закон аб ахове помнікаў культуры, а ў 1980-м з'явілася пастанова "Аб захарах па паліпэроні аховы, рэстаўрацыі і выкарыстання гісторыі і культуры", якая, між іншага, прадугледжвала папулярнае спадчыны праз выпуск інфармацыйнай прадукцыі.

У 1984 годзе быў зацверджаны "Збор помнікаў гісторыі і культуры Беларусі", які выходзіў асобнымі кнігамі, прысвечанымі кожнай з абласцей краіны, — да 1988-га свет пабачыў сем тамоў, што змяшчалі 14 тэмаў артыкулаў. Талы ж на паставе гэтага выдання быў зацверджаны і спіс помнікаў гісторыі і культуры БССР рэспубліканскага значэння, які пазней лёг ў аснову Дзяржаўнага спісу гісторыка-культурных каштоўнасцей.

ТАЯМНІЦЫ СТАРАЖЫТНЫХ ВАЛОЎ

Загалдык аддзела археалогіі Сярэдніх вякоў і Новага часу Інстытута гісторыі Нацыянальнай акадэміі навук, кандыдат гістарычных навук **Андрэй Вяйняховіч** падзяліўся досведам даследавання гарадзішча на рацэ Менцы. Падчас раскопак 2022—2023 гадоў на яго тэрыторыі археалагі знайшлі вялікую коль-

касць прадметаў, якія адносяцца да X і XI стагоддзяў, — гэта можа расцэньвацца як сведчанне, што яшчэ да бітвы на Нямізе, з якой звязаная першая летапісная згадка пра Мінск, тут існавала буйное паселішча.

У 2021-м Савет Міністраў зацвердзіў дзяржаўную праграму "Культура Беларусі" на 2021—2025 гады, якая, між іншага, прадугледжвае даследаванне найбольш значных помнікаў гісторыі, у тым ліку друкавага алагічнага комплексу на Менцы, у склад якога ўваходзіць малое і вялікае гарадзішчы, чатыры селішчы і групы курганоў. Тут былі праведзены маштабныя даследаванні земляных умацаванняў, раскопкі закартавалі плошчу каля 30 на 30 метраў і на восем метраў углыбіню.

Гэта першыя ў краіне паўнаватэрасныя раскопкі аб'екта — цалкам вышыня вала складала дзевяць метраў, недаследаваным пакуль заставіца апошні з іх. У выніку былі выяўленыя сляды дрэва-земляных умацаванняў, так званых гарадзін, датаваных X стагоддзем, якія ўяўляюць сабой зводныя доўбавыя каліцы вышынёй каля пяці метраў. Аб тым, што старажытныя селішчы на Менцы было буйным гандлёвым і эканамічным цэнтрам воласці, сведчыць таксама вялікая колькасць знойдзеных тут арабскіх манет.

Загалдык кафедры археалогіі і спецыяльных дысцыплін гістарычнага факультэта Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, кандыдат гістарычных навук **Паліна Курловіч** і выкладчык кафедры глебазнаўства і геаінфармацыйных сістэм факультэта географіі і геаінфарматыкі БДУ **Аляксей Савануў** падзяліліся досведам выкарыстання паветранага лазернага сканавання для захавання і вывучэння археалагічных помнікаў на прыкладзе даследаванняў БДУ, у тым ліку гарадзішча на Менцы.

У сваю чаргу, прафесар кафедры "Архітэктура жылых і грамадскіх будынкаў" архітэктурнага факультэта БНТУ, доктар архітэктурнай справы **Сяргей Сергачоў** падзяліўся сваімі ўспамінамі аб тым, як непадалёк ад Гарадзішча ў 1970-я гады стварыўся Беларускае дзяржаўнае музей народнай архітэктурнай і побыту.

СКАРБНІЦА МАЙСТЭРСТВА

Загалдык філіяла Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь "Музей беларускага народнага мастацтва" **Генадзь Лісаў** распавёў аб рабоце па захаванні і папулярызаванні гісторыка-культур-

най спадчыны Рэспублікі Беларусь у сваёй установе. Музей размяшчаецца ў вёсцы Аколіша Мінскага раёна на тэрыторыі Рэспубліканскага цэнтра алімпійскай падрыхтоўкі па змовых відах спорту "Раўбічы", у гістарычным будынку неагатычнага касцёла Святога Апостала Мацея сяродзіны XIX стагоддзя, і дзейнічае з 1979 года.

Аснову экспазіцыі музея складаюць узоры традыцыйнага народнага мастацтва XVI—XX стагоддзяў, а таксама творы сучасных майстроў саломалічэння, ганчарства, ткацтва, разьбы і роспісу па дрэве. Акрамя выстаў, у музеі дзейнічаюць канцэрты класічнай і народнай музыкі, батлегічныя прадстаўленні і майстар-класы па традыцыйных рамествах.

ДАКРАНЦЬ ДА ВЫТОКАЎ

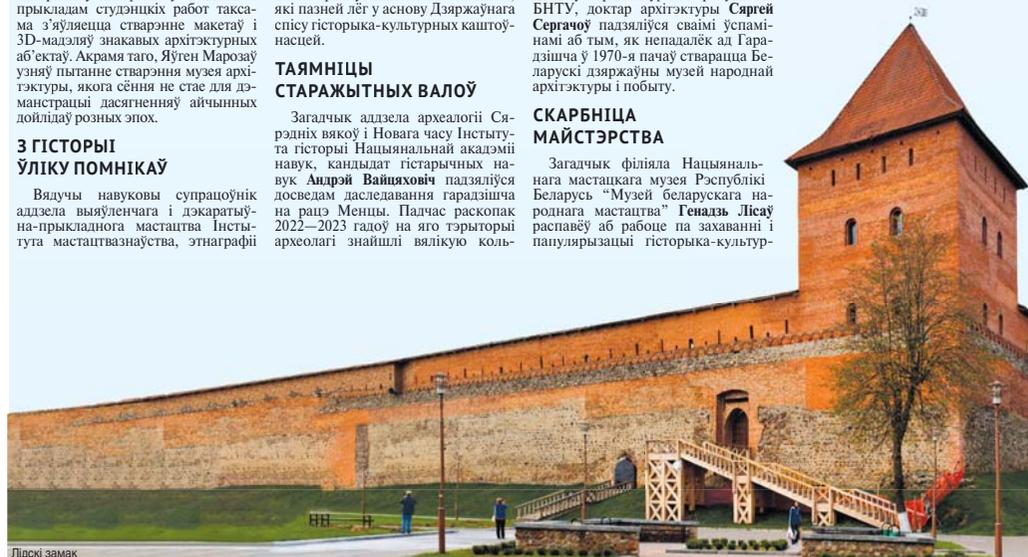
Намеснік дырэктара па навуковай рабоце Гісторыка-культурнага музея-запаведніка "Заслаўе" **Генадзь Сівохін** і старшы навуковы супрацоўнік навукова-экспазіцыйнага аддзела музея-запаведніка **Ксенія Самашка** падрыхтавалі даклад "Ад гісторыка-археалагічнага запаведніка да гісторыка-культурнага музея-запаведніка: да пытання актуалізацыі ахоўнага статусу".

А пасля пасяджэння ўдзельнікаў мерапрыемства чачала экскурсія па гістарычным цэнтры Заслаўя, падчас якой яны мелі магчымасць наведаць Спаса-Праабражэнскую царкву XVI стагоддзя, Музей беларускай малітанкі і Этнографічны комплекс "Млын". Экскурсія дазволіла бліжэй пазнаёміцца з гісторыяй і помнікамі апаган з найстарарэжымейшых гарадоў Беларусі і ўзвучыць перакананні ў багаты гісторыка-культурнай спадчыны нашай краіны.

Антон РУДАК
Фота з прэзентацыі

Стары замак у Гродне

Літкі замак

Кіно па-партызанску

Што засталася па-за кадрам?

У пачатку мая на айчынных экраны выйдзе ваенна-гістарычная драма "Час вярнуцца". Нацыянальнай кінастудыі "Беларусьфільм". Стужка прысвечана 80-годдзю вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Карціна распавядзе пра партызан, якіх называлі мела поспех і наблізла дзень Вялікай Перамогі.

Юлія Кадушкевіч, актрыса:
— Пражываць ролю было цяжка, бо ў Беларусі ваіна закрундла кожную сям'ю, а ўспамінаць асабістыя гісторыі маёй бабці і прабабці штораз довадзілася з хваляваннем. Але гэта трэба было зрабіць, каб не іграць, а насамрэч перадаваць тую

волю да жыцця людзей, якія апынуліся ў сапраўдным пекле. Дзякуючы рэжысёру за яго трытаную працу і нізкі паклон усёй здымачнай групы, якая вытрымлівала напружанне разам з тым. Спалзяюся, гледачы адчуваюць эмоцыі тых, хто праішоў праз ліхалесце, і яшчэ раз усваяючы: такі жудасны час не павінен паўтарыцца.

Яўгенія ГАБЦЕ
Фота з архіва кінастудыі

Над стужкай працавалі доўга. Стваральнікі і задаліся пытаннямі: а чым новым мы як аўтары можам падзяліцца, чаму гледачы павінны пайсці на наша кіно? Гэта своеасабісты выклік, — успамінае сцэнарыст **Ташыяна Копанова**. — Ставілі мэту вярнуць на экраны партызанскую тэму. Усе вельмі пра мянушку кінастудыі "Партызанфільм", якой мы крыху саромеліся, але разумелі, што сёння належаць нагадаць людзям: ваявалі не толькі нямецкія войскі і Чырвоная армія, у баявую дзейнасць былі ўцягнуты ўсе. І той размах народнага супраціву ў партызанскім і падпольным рухах, тое аркае выказванне грамадзянскай пазіцыі праз бар'ераў з фашызмаў у акупаваны — гэта трэба ачуваць. Яшчэ мне як аўтары было важна распавесці гісторыю беларусаў, які кожны дзень ішоў да мары. Чалавек, па духу будаўнік, які заўжды хацеў ствараць нешта для іншых, быў вымушаны падрываць і знішчаць, каб у канцы ўсё ж пракласці дарогу жыцця, якая прывядзе да Перамогі.

Для рэжысёра карціны **Івана Паўлава** фільм "Час вярнуцца" стаў самым складаным у прафесійнай біяграфіі. І справа не ў кароткіх летніх начах, што павідліваць здымачны перыяд. Тэма Вялікай Айчыннай для Івана Міхайлавіча, як і для кожнага беларуса, асабістая. — Кіно рабіць складана, ваеннае — удвая, а ў такі год яшчэ і вельмі адказна, — адзначае рэжысёр. — У фільме выкарыстаны рэальныя факты. Хроніка ўстаўлена спецыяльна для моладзі, каб яна разумела сітуацыю, у якой знаходзіліся партызаны. Мы здымалі карціну як дакладную памылку ўсім, хто ваяваў на беларускіх землях, і ўключылі ў драму шмат душы. Спалзяюся, публіка ўбачыць у стужцы твор мастацтва. Ускладнілі працэс пошуку паўразбураных ваенных экстаў'ераў. Напрыклад, адна з лакашэй — завод імя Кірава ў Мінску — выдзелена аўтарамі за Оршу. На натуре было працей — працавалі на пляцоўках у Смалявічах і Вілейцы. Аднак і ў такіх сітуацыях свае адметнасці: удзекі з перасыльнага лагера здымалі чатыры ночы ў чатырох розных месцах. — Нялёгка аказалася выбраць аб'екты без сучаснай інфраструктуры, — гаворыць аператар **Вячаслаў Дунаеў**. — І мы вельмі сур'эзна падшлі да гэтай задачы, імкнучыся, каб карцінка не толькі была прывабнай, але і судзілася з тым часам.

Гістарычная дакладнасць у стужцы захоўвацца павінна ў чым. Аўтары пастаралі ўзняць пейзажы і інтэр'еры, што існавалі ў 1944-м, а прататыпамі многіх персанажаў сталі рэальныя асобы. Сярод выканаўцаў — беларускія і расійскія акцёры, якія пачынаюць кар'еру ў кіно. У фільме, дарэчы, апеты не толькі падзвіг айчынных партызан і падпольшчыкаў, але і стойкасць, мужнасць брацкіх народаў. Галоўнымі героямі абраны беларус, узбек і аўрыі: яны сімвалізуюць адзінства савецкага народа ў барацьбе з агучым ворагам. Мамалалі Тапвалдыева і па мянушцы Казбек, Іван Рылькоў і Аба Коўнер — на экране гэтае трыа ўвасобілі Аляксей Тахараў, Андрэй Сенькін і Цімур Бурын. Аднак, як адзначаюць навуковы кансультант фільма і аўтары, карціна ў першую чаргу мастацкая, таму пакідае права на выдумку. Ёй стаў парадка паўдзят, які збіраўся на далатках да ўзнагародных дакументаў Мамалалі Тапвалдыева і ў рэальнасці адбываліся ў розных галы. Але навукоўцы запэўніваюць: праз гэта прайшло ў сюжэце не менш. — Гісторыка-мастацкі фільм не іграваў рэжысёрскай мінулага, — падкрэслівае навуковы кансультант карціны **Сяргей Трацяк**. — Такая стужка павінна перш за ўсё выхоўваць публіку. Кіно "Час вярнуцца" пра тое, як нягледзячы ні на што нашы партызаны рыхтавалі удар па ворагу. Гэта карціна аб баявым братэрстве народаў Савецкага Саюза і беларусаў — народзе-працаўніку, народзе-пераможку. Агульнанацыянальная прэм'ера ваенна-гістарычнай драмы "Час вярнуцца" адбудзецца 2 мая. Сеансы ў раённых і абласных цэнтрах пройдуць з удзелам прадстаўнікоў здымачнай каманды. Планаўца, што фільм таксама з'явіцца на стрымінгавых платформах і тэлеканалах, у тым ліку на расійскіх.

Гран-пры — лабараторыя эстраднага танца БДУКМ, Мінск

Трыумф харэаграфічнага мастацтва

Яскрава завяршыўся III Рэспубліканскі конкурс харэаграфічнага мастацтва "Дэс кангрэс". Моладзь ва ўзросце ад 9 да 31 года саборнічала ў танцавальным майстэрстве 17–19 красавіка. Сольныя выканаўцы, дуэты і калектывы — усяго больш за 700 чалавек — дэманстравалі творчасць у дзюх намінацыях: "Сучасны танец", "Дэс кангрэс", "Традыцыя і навацыя". Каго прызналі найлепшым і як ацаніла журы міжнароднае журы?

Мэта мерапрыемства — падтрымліваць таленавітую моладзь, садзейнічаць развіццю яе творчых здольнасцей, павышэнню ўзроўню майстэрства маладых выканаўцаў і балетмайстраў. Арганізатары — Міністэрства культуры і Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў.

Сярод дзяржаўных харэаграфічных конкурсаў наш — самы малады. І мы вельмі ўдзячна Міністэрству культуры, — распавядае **Наталія Карчэўская**, рэктар БДУКМ, старшыня экспертнай камісіі "Дэс кангрэс". — Сёлетня мы заўважылі больш высокі ўзровень падрыхтоўкі ў сольных выканаўцаў. Але ёсць куды рухацца ўдзельнікам намінацыі "Беларускі танец". Мы працягнем падтрымліваць гэты напрамак, дазім штуршок, каб харэаграфі больш актыўна звярталася да родных традыцый і захоўвала іх. Наш конкурс чаровае раз паказвае, што Беларусь багатая на таленты.

ПЕРАДУСІМ — СВАЁ

Саборнічала праходзіла ў два этапы: першы — алборачы, на якім экспертная камісія вызначыла найлепшых, прагледзеўшы відэазапісы, другі — заключны. На ім конкурсанты выступалі з дзюма кампазіцыямі на сцене СПАРКМ, Індывідуальныя выканаўцы з установай адукацыі і культуры, прыватных харэаграфічных школ усё абласцей Беларусі

на працягу двух дзён змагаліся за прызавыя месцы. Кіраўнік заслужанага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь ансамбля танца "Сюзор'е" і ўзорнага ансамбля танца "Зорачкі" **Вадзім Матанцаў** з вучнямі ўпершыню пабыў на "Дэс кангрэсе".

Уражанымі таленту станаўчыя: высокі ўзровень падрыхтоўкі конкурсантаў, магчымае ўбачыць найлепшыя калектывы краіны і паўдзельнічаў у майстар-класах сапраўдных прафесіяналаў. Мае выхаванцы ад 9 да 15 гадоў з ансамбля "Зорачкі" стаявалі "Ляноніку" і "Міхаасёвы гульні". Пасля выступлення зала выбухнула апашымі, нібы напасрыўшы выйсці на біс. Старанні "Зорачка" ацаніла і журы — атрымаў званне лаўрата II ступені ў намінацыі "Беларускі танец: традыцыя і навацыя". Дзяцей трэба выхоўваць у рэчышчы родных звычак і культуры. "Сюзор'е" паказала дзве пастаноўкі ў кірунку сучаснай харэаграфіі: "Албітат душы" і "Сільвінці". Пра родны Салігорск і свае тэрыторыі мы распавялі праз плястыку твора. На "Дэс кангрэсе" зарадзілі творчай энергіяй і абавязкова прывезем налета з новымі нумарамі.

БОНУСЫ — ПЕРАМОЖЦАМ

Акрамя хвіліны славы, кожны трыумфатар заслужыў грашовую ўзнагароду. Таксама "Дэс кангрэс" падарыў удадальнікам гран-пры і лаўрэатам па падтрымцы таленавітай моладзі. Яшчэ адні бонус для лаўрэатаў I, II, III ступені ў катэгорыях "Сона" і "Душ" — зацэпенне ў сярэдзі спецыяльнай і вышэйшай навуцальнай установаў на спецыяльнасць "Харэаграфічнае мастацтва" (лобы напрамак) без экзаменаў!

"Дэс кангрэс" перш за ўсё накіраваны на падтрымку прафесійна арыентаваных удзельнікаў, тых, хто працягне займацца харэаграфічным мастацтвам і пасля можа быць запрошаны на найлепшыя пляцоўкі нашай краіны, — адзначае

Наталія Карчэўская. — Асабліва сця спаборніцтва з яўлеяцца і наўнасць двух тураў. У нас няма падзелу на асобныя жанры. Гэта значыць, каб перамагчы, трэба фактычна выйграць два дні.

ШАНЦ ПРАЯВІЦЬ СЯБЕ

Падчас гала-канцэрта на сцене блішчалі самыя яркія ўдзельнікі "Дэс кангрэса". Ва ўрачыстай абстаноўцы гучалі імёны пераможцаў. Аднагалосным рашэннем журы гран-пры быў прысуджаны "Лабараторыя эстраднага танца БДУКМ". Некаторыя з гэтых студэнтаў удзельнічалі ў конкурсе тры раз. Летась яны занялі першае месца ў катэгорыі "Дуэт", а ў калектывнай — засталіся другімі, таму ў 2024-м рыхтаваліся паказаць найлепшы вынік.

Мы даём студэнтам магчымасць тварыць самастойна і праявіць сябе ў ролі выканаўцаў і балетмайстраў. Сёлетня былі прадстаўлены не толькі работы майго аўтарства, але і пастаноўкі вучняў (я выступіла дараччыцай), — дзеліцца досведам старшы выкладчык кафедры харэаграфіі БДУКМ, кіраўнік "Лабараторыя эстраднага танца" **Вольга Наўроцкая**. — Гран-пры мы атрымалі за якасныя нумары ў напрамку сучаснай харэаграфіі. Іх высока ацанілі не толькі гледачы, але і журы: першае месца ў катэгорыі "Дуэт", першае і другое — у катэгорыі "Сона" і першае — у калектывнай!

Наступны "Дэс кангрэс" запланаваны на красавік 2025-га года. Арганізатары абяцваюць падтрымліваць новую цікавую серыю майстар-класаў, улічыць пажаданні ўдзельнікаў і падтрымліваць кожнага ініцыятыўна будаўніцтва танца беларускага танцора.

Настасся ЮРКЕВІЧ
Фота Уладзіміра ШЛАПАКА

Журы кажа

Гедымінас Таранда, харэограф, заслужаны дзеяч мастацтваў Расійскай Федэрацыі:

— З невярнем чакаў нашай новай сустрэчы! На абмеркаванні разам з калегамі ўспаміналі мінулыя гады і адзначалі прагрэс пастаянных удзельнікаў "Дэс кангрэса". Бачыш знаёмыя твары і думаеш: значыць, арганізатары робяць усё правільна. Жадаю конкурсу, удзельнікам і харэаграфам сапраўднага ішчыцы творчасці, асады быць разам і ставіць шудоўныя нумары!

Мікаіла Андрэаў, рэжысёр, харэограф, заслужаны дзеяч мастацтваў Расійскай Федэрацыі:

— Шчыра зычу ўсім далейшага развіцця і дзякую арганізатарам мерапрыемства. Магчыма, танцоры ўжо прывыклі да такой прыгожай канцэртнай залы і камфортных умоў — тут зроблена ўсё, каб раскрыць індывідуальнасць выканаўцаў і дапамагчы ім рэалізавацца. Хоць і кажу, каб у канкурсантаў засталася такое ж гараче жаданне падтрымліваць кіраўніцтва БДУКМ у яго ініцыятывах!

Сяргей Манічук, харэограф-пастаноўчык, кіраўнік балета Street Jazz (Пасія):

— Упершыню прыехаў на "Дэс кангрэс". Быў прыемна ўражаны высокім узроўнем праекта. Маё пажаданне ўдзельнікам: бяршыце ўсё найлепшае ад палы педлагаў і пакарыце новыя вышыні!

Найлепшая балетмайстарская работа

Катрына Паўлава, харэаграфічны калектыв ORIGAMI, Мінск

Кіраўнік ансамбля "Класік-Авангард" Людміла Каліноўская

"Вясна" па-кузняцойску

У Беларускай дзяржаўнай філармоніі – чарговая "Мінская вясна". Сялета гэты фестываль праходзіць у 39-ы раз і, як заўжды, уключае шмат цікавінак. Сярод іх аўтарская вечарына кампазітара Вячаслава Кузняцова – заслужанага дзеяча мастацтваў Рэспублікі Беларусь, лаўрэата Дзяржаўнай прэміі. Імпрэзу зладзіў ансамбль салістаў "Класік-Авангард" у рамках цыкла канцэртаў "Ад вытокаў да сучаснасці", прысвечанага музыцы айчынных твораўцаў.

Ансамбль "Класік-Авангард", заснаваны ў пачатку 1990-х Уладзімірам Байдавым (узначальваў калектыву да 2021-га), увесь час спецыялізаваўся на старадаўняй і найноўшай беларускай музыцы. Цяперашні кіраўнік Людміла Каліноўская з любоўю да працы і адданасцю працягвае гэты традыцыйны, удасканальваючы ў іх асветніцкі складнік, скіраваны на самую шырокую публіку. Ды ўсё ж галоўным было не тое, што азначаюць словы "партыта" ці "бестыярыі", вынесеныя Вячаславам Кузняцовым у назвы работ, а ўласна яго музыка. Вечарына дазволіла звярнуць увагу на некаторыя адметнасці творчасці кампазітара — да прыкладу, на прапанаваныя ім прыніцыпы цыклічнасці, новая для ўсёй нацыянальнай музычнай культуры.

Тыя ж сюіты спрадвеку булаваліся на кантрастце частак, і аўтары шукалі, як з асобных п'ес скласці цэласны малюнак. Кузняцоў не баіцца абыходзіцца без знешняга кантрасту, у "Бестыярыі", "Акварыуме", "Бельгіскай сюіце" скарыстоўвае чаруду павольных нумароў, у якіх паслядоўна развіваецца адна і тая ж думка. Думка — вось

"Мінская вясна" працягнецца да канца мая. Наперадзе — безліч выбітных канцэртаў. Не прануціце!

Галоўным у ёй становіцца не абмеркаванне важнай тэмы, а сама па сабе сяброўская атмосфера, якая схіляе да нязвычайнасці і спакою.

Цікава і тое, што пры такім адчуванні вольнага палёту ўсе работы Кузняцова — дакладна вывераныя канструкцыі, падпарадкаваныя калі не матэматыцы, дык сімвалічнай лібэрацы. "Сярэднявечная музыка" і іншыя творы, прысвечаныя беларускай даўніне, вылучаюцца ўласцівым таму часу лінейным, "гарызантальным" музычным мысленнем, калі ўся ўвага засяроджана не на "шматпавярховых" асцягавых вертыкалях, а на строімі інтанацыйным руху, даўжэй ад звычайнай песнінасі.

"Харал да Петра Гляйна", напісаны ў гонар Чайкоўскага, аказаўся зусім не харалам, а крыкам збалабелай душы, парывы якой гасіяцца стрыманымі акардымі паркоўнага змірэння і праслаўнай званонасцю. "Калыханку", у якой чуліся абрысы народнай "Спі, сынчак міленькі", хацелася перайменаваць у "Закальчванне наадварт". Не сакрэт, што многія калыханкі прыходзілі ад "баю-бай" да расповеду пра драматычнасць лёсу, што адлюстравана, напрыклад, у спектаклі "Пачуцці" РТБД, заснаваным на фальклоры. А ў творы Кузняцова рух алгаротны — ад драматызму да закальчвання, супакоення, засынання. Вельмі беларуска атрымалася і "Тахікардыя": статычная вялянчалы ў нізкім рэгістры нагадала гучанне дуды.

Вячаслаў Кузняцоў

Партыта in D у арыгінале ўяўляе сабой чаргаванне стылізаванага барока струнных з сучаснымі маналагамі сольнага габоя. Але ж часткі не "склеены" ўсуточ, а накладваюцца: розныя эпохі быццам спрачаюцца за лідарства, не даючы адна другой "дагаворыць". У ранейшым выкананні твора дырыжор Пётр Вандэлю-Гюэ змяніў габой на флейту. Гэтую версію скарыстаў і Людміла Каліноўская. У ілустрацый інтэрпрэтацы атрымаўся іншы кантраст — не столькі розных стыляў, колькі аб'ектыўнага і суб'ектыўнага пачатку. Струнныя з іх жанравымі, нават танцавальнымі фрагментамі змяняліся флейтай, што існавала ў нейкай касмічнай пачасавай прасторы. І спрактыкаваны калектывам пераможна прыстававаную індывідуальнасць.

Канцэрт уключаў і прымеркаваную да яго прэм'еру. "Меланхолія" — зусім не романтизаваны сум, а своеасаблівае падарожжа ў музычнае мінулае. Пачатак з павольнай лінійнай кантрабаса нагадваў пасакалію, далей унікаў падабенства футу. Нарэшце наспеў час бетховенскай распрацоўкі і вяртання да барока. Толькі кампазітар Вячаслаў Кузняцоў у тым падарожжы выступаў не экскурсаводам, а стваральнікам уласных сусветаў — са спадкамі на розныя эпохі.

"Мінская вясна" працягнецца да канца мая. Наперадзе — безліч выбітных канцэртаў. Не прануціце!

Надзея БУНЦВІЧ
Фота з архіва філармоніі

Трэцяя "Піковаяя.." выйшла на шпацыр

"Піковая дама", што з'явілася ў горкаўцаў усяго праз тыдзень пасля "Маскараду" (прычым некаторыя артысты заняты адразу ў абедзвюх прэм'ерах — гэта ж якая працаздольнасць!), далучылася да цёзкаў оперным і ТЮБу. Ці не стане яна "у піку" іншым? І ці не замнога "Дам" для мінскіх тэатраў?

Апошніе пытанне невыпадкова: пэўна, публіка не адправіцца на новы спектакль з ужо знаёмай назвай. Насамрэч усё наадварт. Перакрыжаваны маркеттынг, ці крос-маркеттынг, пры ўмельым палыходзе яшчэ нікому не перашкаджаў. Выкарыстанне яго можа стаць добрым крокам да выхання публіцы публікі, гатовай паўнаўноўваць розныя працэнтны матэрыялы, разважаць не якое з іх больш спадабалася, а як інтэрпрэтавалі адзін і той жа твор розныя майстры і што за свежыя сэнсавыя адлічэнні пры гэтым з'явіліся. Такі прыніцып — самы слушны шлях да развіцця крытычнага мыслення.

Тым больш у кожнага тэатра — не толькі сваё ўласнае пастановавае версію са сваёй трактоўкай падзеі і герояў, але і розныя тэксты. Самыя кардынальныя змены адбыліся ў оперы Чайкоўскага: ён выдзеліў усё ж каханне, а не грошы, як у Пушкіна. У "Піковых дамах" ТЮБ і Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя М. Горькага спалучаюцца аповесць Аляксандра Сяргеевіча і спасылкі на оперу, лібрэта якой належыць брату кампазітара Малодсту Чайкоўскаму. У горкаўцаў графіня нават спявае тую ж самую мелодыю Грэта.

Цікавы сінтэз апавесці з операй дзі іранічная дуэль Пушкіна і Чайкоўскага ў духу постмадэрнізму былі ў колішнім спектаклі Алегга Жугалы ў Гродзенскім тэатры лібэра. Тая "Піковая дама" выклікала сапраўды дурор і перамагала на II Нацыянальнай тэатральнай прэміі адразу ў чатырох напрамках: "Найлепшы спектакль", "Найлепшы спектакль тэатра лібэра", "Найлепшая

рэжысура" і "Найлепшая жаночая роля".

Твор горкаўцаў у пастаноўшы Волгі Барысавец, якой належаць і інсцэніроўка, афармленне, утрымлівае некаторыя ідэі таго лядчэнага спектакля, але... "Піковая дама" Русскага так жа пачынаецца з картэчнай гульні ў фак, так жа тлумачыць, у чым асаблівасці штоса, так жа акцэнтнае нямецкае паходжанне Германа — так жа, толькі крыху іначэй. У Волгі, якая сёлета заканчвае Беларускаю дзяржаўную акадэмію мастацтваў, гэта ўжо другая самастойная прэм'ера ў дзяржаўным тэатры краіны (мастацкі кіраўніком пастаноўкі выступае Сяргей Кавальчык). Месяц таму маляды рэжысёр уасабодзіў спектакль "Нюрнберг. Лава палудных" паводле дакументальнай расійскай п'есы ў Магілёўскім абласным тэатры драмы і камедыі імя В. Дуніна-Марцінкевіча ў Бабруйску. А "Піковую даму", залучаную як бенефіц артыстку Наталлі Чамадурвай да яе іауладзіна юбілею, Чамодурава шыла як містычны фарс — такое жанравое азначэнне атрымаў новы спектакль.

На самай справе, яго хочацца перайменаваць у трагіфарс, бо рэальнай трагедыі тут куды больш, чым містычна-фантазіі. Ваенны інжынер Герман апантанна ідэі пабагацце. Так, ён не стане "ахвяраваць неабходным у налёзе набыць запішыне" і сядзе за картэчнае стół толькі тады, калі налёдзе рэальнае спачуванне, займе рэальныя абрысы. І здзейсніцца гэта, калі герой акажацца на мяжы між шчыравым усведамленнем рэчаіснасці і паступовым вар'яненнем. Такі працэс цудоўна, з безладкорнай натуральнасцю адлюстроўвае Кірыл Нікіцін: яго Герману пачынаецца спачуваць, бо разумеець, што прыкметы захворвання з'явіліся ў персанажа не пасля смерці графіні, а наштам раней і чакалі трыгера, каб захапіць чапавека шалкам.

Знешне галоўная гераяна спектакля — графіня, якая практычна не пакаідае падмоцкі: распаўвае пра сябе, сама прыводзіць тыя сныны, у якіх пра

Наталлі Чамадурва ў ролі графіні Ганны Фодотавай і Аляксандр Гіранок ў ролі Томскага

яе, злавалася б, толькі пляткараць. У момант смерці рукі жанчыны нагадваюць зламаныя крылы, выклікаючы нечаканыя асацыяцыі з "Лябядзіным возерам". "Памяраючым лебедзем". Усё гэта, нягледзячы на трагізм, мае ашчэне фарса, як і рэверанс у бок заўважэння містыкі — пахаванне графіні і далейшае адкрыццё таямніцы трох карт. І, атрымаўшыцца, "містычны фарс" — тое, што абдываецца ў галаве Германа. Менавіта Герман — самы "жывы" сарод перанасажу, а іх мы ўспрамаем праз яго бачанне. Невыпадкова і каханне ў спектаклі "запішына на ўсе гузікі": замест выказвання пачуццяў, якіх у героя насамрэч няма, Герман штытуе вершы Пушкіна. У іншых сітуацыях — рушыць па гэкісе опернага лібрэта, што без спеву ўспрамаецца як фарс. Невыпадкова і Ліза (Віталіна Бідуэк) застаецца ледзь

не эпізодычным персанажам, яе лёс падпарабана не прасочваецца. Невыпадкова і графіня мае парашынае аблічча, дэманструючы ўсе тэатральныя штампі: пафасная прамова, заломванне рук і іншыя раскраванні ў мінулыя часы прыб'іты. Але, выклікаючы ў залы багата смеху, спектакль мадулое ў трагедыю. Фігура графіні ў трохвугольніку чарволага святла выглядае ўжо не забавна, а жулдасна і нікуды не знікае, застаецца там да канца — бы папярэджанне: ішчасце і грошы — рэчы з розных опер, могуць і не сустрацца.

Спектакль "прапісаўся" на камернай сцэне, дзе мінімальнымі сродкамі (усе докаралі — маленькі круглы стół і два крэслы) створана сапраўднае тэатральнае дзеянне, што трамаецца на акцёрах і іх вывераным ансамблём. Аляксандр Гіранок уасабодзіў не толькі Томскага, як пазначана ў праграмы. Акуляры — і ён ужо дзядуля, муж графіні. Капільш — і перад намі Сен-Жэрмен, ад якога гераяна дэвалдацца тры карты "панной аднаго рандыў".

Правамерны мінімум сцэнічнага аточвання камтэтуецца багачем фанасферы: скарыстаны гукавыя стэрэаэфекты, што працуюць не толькі на апавяданні настрой, але і на прасторавы адчуванні. "Піковая дама" атрымаўшыцца ў поўнай меры камернай. Увага глядачоў сканцэнтравана на дэталях, а думкі рыхтуюцца да палёту.

Надзея БУНЦВІЧ
Фота Уладзіміра ШТАПАКА і з архіва тэатра

На першым фота — злева Ягор Трацякоў іправа Норушва. На другім фота — справа Віталіна Бідуэк і злева Уасабодзіў Лізу

Не кропелька, а мора талентаў

У заслужаным аматарскім калектыве тэатры эстрады "Кропелька" займаюцца 80 хлопчыкаў і дзяўчынак. Такою колькасцю ўдзельнікаў можа пахваліцца не кожны сталічны ансамбль. А "Кропелька" знаходзіцца ў сельскай мясцовасці, дзе складана ладзіць кастынгі ды шукаць новых артыстаў. Што на працягу 30 гадоў робіць калектыву папулярным сярод моладзі — і не толькі аграгарадка Мір на Баранавіччыне, але нават раённага цэнтра? Пра гэта распавядае кіраўнік "Кропелькі" Ларыса Довят.

— Ларыса Юр'еўна, як з'явіўся ваш тэатр?

— Я нарадзілася ў Расіі, у Свярдлоўскай вобласці. У 1993-м пераехала ў Беларусь, ужо маючы за плячыма музычную адукацыю і досвед працы ў школе мастацтваў. У філіяле музычнай школы ў аграгарадку Мір працягнула выкладаць тэатральныя дысцыпліны, сольфеджы. Дзяцей было няшмат. Я з імі, апроч усёго, занялася ваяваннем. Хаця гэта гучна сказана — проста аб'яднала ў ансамбль сем чалавек.

Мы спявалі, вучылі новая творы, развіваліся. Неўзабаве паўстала пытанне назвы. Тады думала: дзеці ўсе маленькія, іх няшмат — проста жменька, кропелька... Кропелька і кропелька. Так і павялося.

Малодой, амбітнай, мне хацелася, каб ансамбль паліпшаўся, каб прыходзілі новыя хлопчыкі і дзяўчынкі. Неўзабаве ўдзельнікаў аказалася 18. У 1998-м нам прапанавалі зрабіцца ўзорным калектывам. Тады ў "Кропельку" ўжо было салісты, вакальна група. Я разумела: калі атрымаем гэтае званне, то і попыт будзе іншы. Паказалі праграму — і з першага разу сталі ўзорным калектывам тэатрам эстрады "Кропелька".

Чаму тэатр эстрады? Сінтэзуюць усё напісанае і жанры. Дзеці спяваюць, танчваюць, рыхтуюць тэатральныя праграмы і нумары.

Вядома, нельга не распавесці, у якіх умовах стваралася "Кропелька".

Сельская мясцовасць. У школе паўтарты сотні выхаванцаў. Яшчэ 50 — у садку. Населены пункт зусім невялікі. Але як наладжана праца ў Доме культуры, які ўзровень майстэрства ў творчых работнікаў!

Неўзабаве пачалася актыўная канцэртная дзейнасць, фестывалі і конкурсы. Апазру гэта было вельмі нясмела і сціпла. Спартэбілася шмат часу, вялікае жаданне і праца, каб "Кропелька" стала перамогай. У 2007-м упершыню выехалі на творчасць спаборніцтва за мяжу разам з салісткай калектыву Валерыяй Емяльянчанка і прывезлі дыплом лаўрэата ІІІ ступені. Пачалі глядзець, як працуюць іншыя, вучыліся ў іх.

У 2015-м нам прапанавалі пазмагацца за званне "Заслужаны аматарскі калектыв". Я спачатку моцна хвалявалася. Падрэктываліся, паказалі матэрыял рэспубліканскай камісіі — і з першага разу ладзі гэтны адказны іспыт. Заадно даведваліся, што можам памяняць назву на больш модную або гучную. Але мы вырашылі застацца сабой. Ціпер для Баранавіччана раёна "Кропелька" — сапраўдны брэнд.

— У чым ваш гадоўны секрэт?

— Нетапанаваных людзей не бывае. Важна ўбачыць у дзіцяці іскрынку і дапамагчы ёй разгарэцца. А яшчэ кажу выхаванцам: працеце закон тых Н — няма нічога нематчымага. Варта проста паверыць у сябе. Я вучу маленькіх артыстаў глядзець у вочы іншым, нічога не баяцца, размаўляць, жыць у грамадстве так, каб быць патрэбным. У верасні, калі аб'явілі набор новых удзельнікаў, прадухоўваем і прыямаем абсалютна ўсіх дзяцей. Потым ужо яны вырашаюць, ці патрэбна і цікава гэта ім. Янахай дзіця не спявае — навучым прыгожа гаварыць. Не гаворыць — будзе танацаваць, выконваць пластычныя эндавы. І калі чалавечак зразуе, што ён патрэбны, — лічым, гадоўна мэта калектыву выканана.

Я заўсёды пытаю ў дзіцяці: ты сам жадаеш спяваць ці мама так сказала? Ад рэакцыі шмат што залежыць. Маркую, кожны хлопчык і дзяўчына

ка павінны займацца творчасцю. А дарослым належыць падтрымліваць дзіцей, верыць у іх і даваць магчымасць рабыць тое, чаго хочучь менавіта яны.

— Як вы ствараеце ў калектыве атмасферу вялікай дружнай сям'і?

— Калісіці нас было зусім мала. Але бацькі адчувалі, наколькі цёпла ў ансамблі ставіцца да выхаванцаў, як яны з задавальненнем і разуменнем сваёй місіі ідуць на заняткі. Далучалася адно дзіця, праз нейкі час — і браты, сёстры...

Бацькі паверылі, што "Кропелька" насамрэч патрэбная. Яны — наша дапамога, сіла, дэзынер, ідэйныя нахільнікі.

Ганарусь: цяпер у мяне ёсць творчая каманда. У яе складзе — мае вучні, якія вырапілі ў "Кропельку", атрымалі прафесійную адукацыю і вярнуліся працаваць у родны Дом культуры. Гэта Каліярына Січэўская, Дар'я Рудко і Аляксандра Гець. Яны разам выхоўваюць будучых зорак беларускай эстрады і робіць калектыву больш моцным і прафесійным.

Усё пачыналася з сямі выхаванцаў. Ціпер іх — 80. Да нас прывязджаюць хлопчыкі і дзяўчынкі з найбліжэйшых аграгарадкаў і вёсак. Самая вялікая частка калектыву — жыхары Баранавіччу. Ведаеце, калі гарадскія дзеці вядуць дзіцяці ў сельскі Дом культуры, гэта пра нешта гаворыць. Нас зараз не кропелька, а цэлае мора.

— Якія вяршыні павінны скарыцца вашым выхаванцам?

— Знакам для нас стаў 2022 год, калі калектыву ўдастоіў спецыяльнай прэміі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па падтрымцы культуры і мастацтва. Нас заўважылі, нас пачулі, у

нас паверылі, і цяпер мы не можам апусціць планку.

"Кропельку" ўжо 30 гадоў — 27 красавіка ладзім вялікі юбілейны канцэрт. Для дзіцячага калектыву гэта значны адрэзак часу: вырасла не адно пакаленне артыстаў, за плячыма — шмат конкурсаў, фестываляў, канцэртаў. Мы хочам памнажыць умовні і дасягненні, развівацца і вучыцца, пастаянна ўдасканальвацца. У творчасці не бывае ста працінтаў, заўсёды крыху не хапае. Вось чаго трэба дасягнуць. Мы заўжды гаворым: далей — болей.

Вядома, складана канкураваць са сталічнымі калектывамі, але стараемся не саступаць.

У нас няма звычайных канцэртаў. Яны ўсе з дэцый, абавязкова тэатральна-важныя. Робім інтэрактыўныя праграмы, выязджаем у школы і садкі, летнія лагеры — узаемадзейнічаем з гледачам.

— Працаваць з дзіцячым калектывам складана. Як выхоўваеце на вынік?

— У нас тры склады — малодшы, сярэдні, старэйшы. Маём і падрэктоўную групу для тых, хто яшчэ толькі назапвае навыкі, каб трапіць у асноўны састав. Вынік будзе хіба тады, калі ёсць сістэма. Дзіця абавязкова два разы на тыдзень наведвае заняткі. Працуем і над рытмам, і над дыкцыяй, і над акцёрскім майстэрствам, вялікай увага надаецца вакалу і сцэнаграфіі. Усё гэта трэба паспець за паўтары годзіны. Я стараюся гаварыць з дзецьмі музычнай мовай, мы праходзім асноўныя тэрміны і нотную грамаду.

Таксама варта ўлічваць узроставае асаблівасці. З падлеткамі, да прыкладу, спрабуем будаваць даверлівае адносіны: размаўляем, дзелімся патаемнымі. Янаюць і традыцыі. Мы заўсёды віншуюем удзельнікаў ансамбля з днём нараджэння, робім "тэабукі", каб выхаванцы знаёміліся, больш даведваліся адно пра аднаго, сціравалі.

Ніякага секрэта насамрэч няма. У калектыве ўсё будзе добра, калі ты робіш тое, што любіш, і любіш тое, што робіш. Я ганарусь вучыцца, ганарусь "Кропелькай". Жадаю, каб яна толькі набірала абароты, каб мы ішлі толькі наперад. 30 гадоў праявілі ў адно імянне, і я вельмі хачу, каб мы не менш ярка сустраі наступныя юбілеі...

Ганна САКАЛОВА
Фота з архіва калектыву

Заслужаны аматарскі калектыву тэатр эстрады "Кропелька"

Ларыса Довят

Удзельніцы народнага аматарскага калектыву "Сівінка"

Калі спяваць, то з душой!

Ужо 35 гадоў "Сівінка" годна нясце званне "Народны аматарскі калектыву". Чым адметны юбіляр і як ён крочыць да мары? Адакзы на пытанні — у размове з кіраўніком хору Аленай Самонавай.

У 1982-м пры Палацы культуры "Тэктстыльчык" (сучасная назва — Палац культуры Баранавіччу. — *Заўб, рад*) быў заснаваны клуб ветэранаў вайны і працы, які аб'яднаў удзельнікаў добрай музыкі. Выкананне кампазіцый часоў Вялікай Айчыннай і беларускіх народных песень стала асноўным відам творчасці клуба. А праз год калектыву атрымаў сучасную назву — "Сівінка".

Першы кіраўнік хору — дырыжор і музыкант Пётр Дзімітрыевіч Карасёў. Самімадзейныя артысты пачалі займацца гуказдабаваннем, узялі за рэпертуар і сцэнічныя касцюмы. Вынік не прымусіць сябе чакаць: "Сівінка" стала выступіць на мерапрыемствах у Баранавічах і іншых гарадах краіны.

У 1989-м расаннем Беларускага рэспубліканскага савета прафсаюзаў за высокі творчы дасягненні і актыўны ўдзел у арганізацыі вольнага часу працоўных хору было прысвоена званне "Народны аматарскі калектыву", якое "Сівінка" годна нясе ўжо 35 гадоў.

У 2005-м на чале гурта стаў Мікалай Аламавіч Пошг, а ў 2020-м — Алена Міхайлаўна Самонава.

Ціпер народны хор ветэранаў "Сівінка" налічвае каля 20 удзельнікаў ад 65 да 94 гадоў, — распавядае кіраўнік. — Нягледзячы на пажывны ўзрост, артысты з задавальненнем развучваюць новыя кампазіцыі і асвойваюць вакальныя майстэрства.

Алена Міхайлаўна падкрэслівае, што ўсе выканаўцы — выключна аматары, якіх згуртавала жаданне дзіцяцца творчасцю з наваколнымі.

У рэпертуары — ваенныя і народныя песні, большасць якіх выконваецца на беларускай мове. Ёсць і аўтарскія кампазіцыі. Суправаджае выступленні калектыву баяніст Аляксандрвіч Хвалько.

Хор "Сівінка" ўдзельнічае ў шматлікіх канцэртах, гарадскіх і раённых фестывалях, рэспубліканскіх і міжнародных конкурсах. Калектыву — пастаянны госьць свят да 9 Мая і Дня Незалежнасці Рэспублікі Беларусь. Але спевакі не адмаўляюцца ад запрашэнняў на новыя мерапрыемствы.

— Зусім хутка "Сівінка" загуць на святкаванні 9 Мая, — дзеліцца планами Алена Міхайлаўна. — На гадоўнай плошчы горада хор прадставіць "Бухенвальдскі набат".

Для гэтага шмем новай касцюмы пры садзейнічанні аддзела культуры Баранавічскага гарадскога выканаўчага камітэта і роднага Палаца ку-

льтуры. Таксама наперадзе — вялікі сольны канцэрт і ўдзел у рэгіянальным конкурсе, прысвечаным Дню Перамогі.

За гады існавання хору ў ім вылучыліся артысты, якія рыхтуюць сольныя выступленні. Мы падтрымліваем іх жаданні: дапамагем з аўтарскімі творамі, знаходзім час для індывідуальных рэпетыцый і робім усё магчымае, каб гэтыя спробы былі паспяховымі.

Летась калектыву адзначыць 40-годдзе вялікім канцэртам у Палацы культуры Баранавіччу: гледачы разавялі не толькі шчырыя песні, але і саломкі пачасування. Кіраўнік кажа, што ў хору яшчэ ўсё наперадзе.

— Хоцання, каб пра "Сівінку" вядалі і ў родным горадзе, і па ўсёй Беларусі, — ставіць амбітны мэту Алена Самонава. — Стараемся як мага часцей выступаць, каб павысіць пазнавальнасць калектыву і прыцягнуць новых удзельнікаў.

Але ж не толькі песні гуртуюць выканаўцаў "Сівінкі". Многія з іх — ветэраны працы і вайны, а сталым людзям важна мець месца, дзе можна пагутарыць з аднадумцамі, падыцца пачуццямі і стаць часткай часоўны значнага. "Разам з калектывам і з песняй нікі ўзрост не перашкода, — гаворыць артыст і запрашаюць: — Да сустрачкі на сценах гарадоў Рэспублікі Беларусь!"

Ульяна КАСЦІОНА
Фота з архіва калектыву

Іван Паўлавіч Цімафееў, старэйшына "Сівінкі":

— Патрапіў у хор дзякуючы знаёмай, якая была часткай калектыву, — і ўжо амаль палову жыцця спяваю ў "Сівінку". З ёй мяне звязвае 40 насачных гадоў... У памяці захаваюцца яркія моманты — святкаванне Дня Перамогі; мяне, як былога вязына канцлера, віншуюць з гэтым вялікім днём, а я радую лубімага гледача сольнымі і харавымі выступленнямі. Праца ў "Сівінку" — гэта не проста захапленне, якое прыносіць асацолю і пазітыўныя эмоцыі, а магчымасць развіць здольнасці, быць бадзёрым нават у 92 гады!

Па старонках календара

■ 26 красавіка з'явілася на свет Людміла Міхайлаўна Мягкова (1929—2022) — мастак дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва (школа). Заслужаны дзеят мастацтваў БССР, удальніца бронзавых, сярэбраных, залатых мелаў ВДНГ СССР, медала "За працоўную аднаку", Ганаровай граматы Савета Міністраў СССР, сярэбранга медала Акадэміі мастацтваў СССР, ганаровага знака Беларускага саюза мастакоў. Працавала на заводзе "Нёман", разам з У. Мурав'ерам прымудала для масавай вытворчасці новая ўзоры прасаваных вырабаў з каларовага шкла.

■ 28 красавіка з'явіўся на свет Мікалай Пракопавіч Міхалюк (1886—1979) — мастак-кераміст, фатограф, педагог, адзін з арганізатараў і першы дырэктар Дзяржаўнай карціннай галерэі Беларусі ў 1939—1941 гадах. Яго вялікай заслугай было папунаўненне фонду ўстановы калекцыі слупчкі паясоў, сабранай князямі Радзівіламі ў Нясвіжскім замку. Пасля ўз'ядання ў верасні 1939 года заходнебеларускіх зямель з БССР у Дзяржаўную карцінную галерэю адпавядаюць творчы з навінамі адпавядаюць сядзібі замкаў. Акрамя як слупчкімі пісамі, Мікалай Міхалюк папунаўні зборні французскімі габеленамі XVIII ст., партрэтамі XVI—XIX ст.

■ 1 мая 1939 года — дзень нараджэння спявачкі Наталлі Віктараўны Гайда (сапрамна). Народна-артыстка БССР, удальніца ордэна "Знак Пашаны", медала і ордэна Францыска Скарыны, Ганаровай граматы Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь, прызга "Крышталіны Паўлінка", спецыяльнага прызга V Міжнароднага конкурсу малых артыстаў апэраты і мюзікала імя В. Курчакіна (Екашынбург), лаўрэат тэатральнай прэміі імя Л. Аляксандраўскай, ІІІ Нацыянальнага тэатральнага прэміі.

■ 1 мая з'явіўся на свет Абрам Іосіфавіч Кроль (1913—1990) — беларускі жывапісец. Вучыўся ў Вібебскім мастацкім тэхнікуме. У 19 гадоў афарміў экспанзію Музея рэвалюцыі, Дома-музея І з'езда РСДРП, Музея працы. Таксама адзіліў калоны рэвалюцыйных свят і фізікультурных парадаў. У гады Вялікай Айчыннай вайны быў прызваны ў армію і дайшоў да Берліна. Фатокарэспандэнт і карыкатурарым франтавой газеты. Узнагароджаны медалімі "За адвагу" і "За баяныя заслугі". З канца 1940-х гадоў Абрам Кроль працаваў гадоўным мастаком Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, быў аўтарам яго першай экспанзіі. У 1970-я — намеснік дырэктара ўстановы па мастацкай частцы.

Культура са знакам якасці

Праект пад такой назвай распачынаецца ў красавіцкім нумары часопіса "Мастацтва". Чытайце пра адметнасці культурна-мастацкага жыцця Магілёўшчыны!

Гэты рэгіён славіцца разнастайнай духоўнай і матэрыяльнай спадчынай, самабытнымі сучаснымі фестывалямі, што атрымалі вядамоства далёка за межамі краіны. Пра жамчужыны Прыдняпроўя Данііл Шэйка распытаў начальніка ўпраўлення культуры аблвыканкама Аляксандра Жыгуна.

Антон Рудак выбудоўвае маршрут на славуных мясцінах краю. Тут ёсць на што паглядзець!

Алена Хмяльцова, намеснік начальніка аддзела інфармацыйна-аналітычнай і рэпертуарна-выдавецкай дзейнасці Магілёўскага абласнога медыяцэнтра народнай творчасці і культурна-асветнай работы, расказвае пра шматграннасць і разнастайнасць народнай творчасці рэгіёна.

Рэспубліканскае свята "Купалле" ("Александрыя збірае сяброў"), якое праходзіць з удзелам Прэзідэнта Беларусі Аляксандра Лукашэнкі, — нацыянальны брэнд. Кожны год арганізатары рыхтуюць новыя творчыя практыкі, уключаючы якае моцны дэзінтэкс наведвальнікаў. Падрабязней — у артыкуле Валіціны Валчыковай, начальніка аддзела інфармацыйна-аналітычнай і рэпертуарна-выдавецкай дзейнасці згаданай вышэй установы.

Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь актывна пашырае свае элементы нематэрыяльнай культуры Магілёўшчыны. Што і калі ў яго трапіла, прасачыў Антон Рудак.

У гэтым годзе Бялынічы атрымалі статус Культурнай сталіцы Бе-

ларусі. Чым славіцца Бялыніцкая зямля і яе людзі, расказвае Данііл Шэйка.

Барыс Крэпак распавядае пра заслужанага дзеяча мастацтваў БССР, графіка, ілюстратара, жывапісца Сяргея Раманова. У гады ліхалецця ён вёў партызанскую барацьбу ў магілёўскіх лясах, а ў хвіліны адпачынку замалёўваў тое, што адбывалася. Многія эскізы пасля сталі асновай палотнаў.

Магілёўскі абласны мастацкі музей імя П. В. Масленікава — сапраўдны арт-цэнтр, дзе захоўваецца і папулярызуюцца ўнікальная калекцыя работ беларускіх і замежных аўтараў. Пра гісторыю стварэння, экспазіцыю і дзейнасць установы культуры чытайце ў артыкуле Вольгі Емяльянавай, старшага навуковага супрацоўніка музея.

Павел Васільевіч Масленікаў — адзін з прызнаных майстроў пейзажнага жывапісу і тэатральна-дэкарацыйнага мастацтва Беларусі XX стагоддзя. Лёс большасці сваіх твораў народны мастак вызначыў адначасна пры жыцці — перадаў у дар адначаснаму музею. Пра шлах і спадчыну Паўла Васільевіча — у артыкуле мастацтвазнаўца Веры Пракашовай, дачкі вятра.

Скульптар Андрэй Вераб'ёва, лаўрэат Нацыянальнай прэміі ў 2021 годзе выяўленчага мастацтва і заснавальнік новых візуальных традыцый Магілёва і вобласці. Мастацтвазнавец Наталія Шаранговіч разглядае скульптурную антрапалогію майстра.

Магілёўская гарадская капітала — адзін з вядучых калектываў рэгіёна. Пра яе сілу і веліч Надзея Бунцэвіч гутарыць з заснавальнікам і нязменным кіраўніком Сяргеем Лішчэнкам.

Безумоўны брэнд Магілёўшчыны — Міжнародны тэатральны форум "М. @rt. кантакт". Чым здзіўляў сёлеты, 17-ы, расказвае Надзея Бунцэвіч.

Магілёўскі абласны драматычны і тэатр лялек — адны з самых уплывовых у беларускай тэатральнай прасторы. Іх гісторыю і сучаснасць даследуе Анастасія Васільевіч.

Адметнасці Рэспубліканскага фестывалю нацыянальнай драматургіі імя В. І. Дуніна-Марцінкевіча, які праводзіцца ў Магілёўскім абласным тэатры драмы і камедыі ў Бабруйску, прысвечаны артыкул Анастасіі Васільевіч.

Сярод візітоўкаў Прыдняпроўя — Міжнародны фестываль анімацыйных фільмаў "Анімаўска". Падрабязнасці пра яго дзеіцца Яўгенія Табен.

Да 100-годдзя беларускага кінематографу ў Магілёўскай вобласці рэалізуюць праект "Мастацтваў кіно прысвечана", а ў часопісе з'явілася адпаведная рубрыка. Наталія Сцяжко расказвае пра самы пачатак — стужку Юрыя Тарыча "Лясная бэль" паводле аповядання Міхаіла Чарота "Свінапас".

Тэрыторыя партнёрства

Дзяржарт бібліятэкі Людміла Гур'яновіч распавядае, што летась адзначалася 100-годдзе з выхалу "Новай зямлі". Для случан гэты юбілей адметны: у 1923-м на наступніцкіх курсах у будынку сучаснай гімназіі № 1 Якуб Колас упершыню агучыў гаворку з пэямі. З той нагоды бібліятэкары арганізавалі reading-лакацыю "Новая зямля" — чытаць сучаснасці. У акцыі паўдзельнічала 100 чалавек з Беларусі, Расіі і Украіны.

Штодзённымі клопатамі, імкненні, мары. Вучні сучаснай гімназіі № 1, СШ № 10 імя С. Ф. Рубанова зацікаўлена разглядалі матэрыялы.

У рамках цыкла творчых сустрэч адбылася томатычная гутарка "«Беларускі гістарычны часопіс»: гісторыя і сучаснасць". Галоўны рэдактар выдання, кандыдат педагогічных навук, дацэнт Аляксандр Коржко пазнаёміў бібліятэкараў і настаўнікаў Слупчыны з распрацаванымі выхавальчымі і інтэлектуальнымі мерапрыемстваў, якія можна скарыстаць на занятках са школьнікамі, з навуачкай моладдзю.

Напрыканцы ўдзельнікі размовы адзначылі важнасць і прадуктыўнасць стасункаў, абмену думкамі, ухвалілі нетрадыцыйны фармат імпрэ, што ладзіць бібліятэка, музей і часопіс.

Днямі ў Слупскай раённай цэнтральнай бібліятэцы адкрылася часова экспазіцыя "Паэма надзвычайнай прыгажосці", падрыхтаваная Дзяржаўным літаратурна-мемарыяльным музеем Якуба Коласа. Гэтая ўстанова не адзіны партнёр кніжнай скарбніцы, які ўмела надавае карысныя стасункі.

Афіша з 26 красавіка па 3 мая

НАЦЫЯНАЛЬНЫ МАСТАЦКІ МУЗЕЙ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Леніна, 20,
тэл.: 8 017 3970163
(акскурсійнае бюро)

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Міжнародны выставачны праект "Прыгажосць Караі", арганізаваны Нацыянальным мастацкім музеем Рэспублікі Беларусь і культурным цэнтрам П'юшкінскі дом (Сеул, Рэспубліка Карэя). Прадстаўлены ў экспазіцыі творы сучасных карэйскіх аўтараў пазнаёміць беларускага гледача з традыцыйнымі карэйскім мінска, керамікай і каліграфіяй. Да 12 мая.
- Экспазіцыя "Васіль Шаранговіч. Асоба. Мастак. Настаўнік". Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24. Да 19 мая.
- Экспазіцыя "Браслаўскі край і Налібоцкая пушча — жамчужны Беларусі". Выставачны корпус, вул. Карла Маркса, 24. Да 20 мая.
- Выстава "Рэлігія і вучні". Да 16 чэрвеня.
- Экскурсіі: "Самыя-самыя..." (6+), "Якія колеры зіма?" (6+), "Казкі Усходу" (10+), "Міфы Старажытнай Грэцыі і Рыма" (10+), "Партызты даўня мінулы пакаленняў..." (10+), "Трыць моў хацання" (16+), "Жанчы партрэт" (16+), "Мінск у музеі" (16+). Праводзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ В. ВАНКОВІЧА, КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА 1-Й ПАЛОВЫ XIX СТ.

г. Мінск, вул. Інтэрнацыянальная, 33а,
тэл.: 8 017 3637796, 8 017 3588878

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Выстава графічнага партрэта XIX стагоддзя "Погляд" з фонду Нацыянальнага мастацкага музея Рэспублікі Беларусь. Да 15 мая.
- Брай-рынг "Эрудыцыя. Упэўненасць. Паспех". У гульні могуць прыняць удзел любыя арганізаваныя групы.
- Кэсэ "Пошукі мінулага". Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсіі "Інтэр'ер шпіцэрскага сядзібы". Папярэдні запис. Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсіі "Шлях мастака Валенція Ваньковіча". Папярэдні запис. Праводзіцца заўсёды.
- Экскурсіі "Сядзібы партрэт". Папярэдні запис. Праводзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ БЕЛАРУСКАГА НАРОДНАГА МАСТАЦТВА
Мінскі р-н, Астрашыцка-Гарадочка с/с, в. Акаліца,
вул. Іванаўская, 17б,
тэл.: 8 017 5074468

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- Выстава работ вядомага народнага майстра, разьбіра па дрэве, жывапісца, графіка Апалінарыя Фларыянавіча Пупко (1893—1984) "Я беларус". Да 28 красавіка.
- **Батлечны спектакль.** Праводзіцца заўсёды.
- **Майстар-клас "Саломіліяцкіне".** Праводзіцца заўсёды.
- **Майстар-клас "Лялька-мотанка".** Праводзіцца заўсёды.
- **Майстар-клас "Кіацтва".** Праводзіцца заўсёды.

МУЗЕЙ В. К. БЯЛЯНІЦКАГА-БІРУЛІ У МАГІЛЕВЕ
г. Магілёў, вул. Ленінская, 37,
тэл.: 8 0222 650203,
8 0222 658800

- **Пастаянная экспазіцыя.**
- **Арт-лекцыя "Зразумелае мастацтва".** Праводзіцца заўсёды.

Падрабязней на сайце artmuseum.by альбо па тэлефонах 8 0222 650203, 8 0222 658800.

Гастролі тэатраў рэспубліканскага падпарадкавання ў рэгіёнах (май — чэрвень)

<p>02.05</p> <p>Тэатр: Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі Спектакль: "Альпійская балада" паводле В. Быкава Месца: Магілёўскі абласны тэатр драмы і камедыі імя В. І. Дуніна-Марцінкевіча (г. Бабруйск)</p>	<p>23.05</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя М. Горькага Спектакль: "Горкі хлеб" паводле Г. Злабенка Месца: Полацкі гарадскі Палац культуры</p>
<p>11.05</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь Канцэртная праграма: "Новае дыханне" — з удзелам артыстаў брас-квінтэта, артыстаў балета і салістаў оперы Месца: Мазырскі драматычны тэатр імя І. Мележа</p>	<p>29.05</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь Канцэртная праграма: "Новае дыханне" — з удзелам артыстаў брас-квінтэта, артыстаў балета і салістаў оперы Месца: Стаўбцоўскі раённы цэнтр культуры</p>
<p>16.05</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Я. Коласа Спектакль: "Нібыта хворы" паводле Мальера Месца: Аршанскі гарадскі Цэнтр культуры "Перамога"</p>	<p>29.05</p> <p>Тэатр: Маладзёжны тэатр эстрады Спектакль: дзіцячая музычная казка "Катавасія і Пэасаторыя" У. Арццоўскай Месца: г. Столін</p>
<p>17.05</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Я. Купалы Спектакль: "Двор майго дзяцінства" Д. Філіповіча Месца: Рымдзюнска сельскі клуб-бібліятэка (філіял Астравецкага раённага Цэнтра культуры і народнай творчасці)</p>	<p>06.06</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Я. Купалы Спектакль: "Пісаравы імяніны" паводле У. Галубка Месца: Цэнтр культуры г. Наваполацка</p>
<p>22.05</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Я. Коласа Спектакль: "Залаты ключыч" паводле А. Талстога Месца: Новалукомльскі Палац культуры</p>	<p>07.06</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны тэатр імя Я. Купалы Спектакль: "Вечар" паводле А. Дударова Месца: Пухавіцкі раённы цэнтр культуры</p>
<p>22.05</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны драматычны тэатр імя Я. Купалы Спектакль: "Паўлінка" паводле Я. Купалы Месца: Ганцавіцкая раённая цэнтралізаваная клубная сістэма</p>	<p>14.06</p> <p>Тэатр: Маладзёжны тэатр эстрады Спектакль: дзіцячая музычная казка "Катавасія і Пэасаторыя" У. Арццоўскай Месца: г. Крывяў</p> <p>26.06</p> <p>Тэатр: Нацыянальны акадэмічны Вялікі тэатр оперы і балета Рэспублікі Беларусь Канцэртная праграма: "Новае дыханне" — з удзелам артыстаў брас-квінтэта, артыстаў балета і салістаў оперы Месца: Віцебская абласная філармонія</p>

МАГІЛЁўСКИ АБЛАСКИ ДРАМАТЫЧНЫ ТЭАТР
г. Магілёў, вул. Першамайская, 7,
тэл.: 8 0222 656604 (каса),
сайт: mdrama.by

- Сказы ў 1 дзеі **"Ахвота жыцьцё!"** (12+). 26 красавіка ў 18.30.
- Музычная казка ў 1 дзеі **"Брыдкае качаня"** (0+). 27 красавіка ў 12.00.
- Камедыя ў 3 дзеях **"Рамантыкі"** (12+). 27 красавіка ў 18.30.
- Казка-фантастыка **"Карлік Нос"** (6+). 28 красавіка ў 12.00.
- Медыйны спектакль **"Жаніцба. Фантасмагорыя"** (12+). Прэмера. 28 красавіка ў 18.30.
- Канцэрт ансамбля Expromit-Klassika-Quartett у 1 дзеі **"Рамантыка#Love"** (16+). 30 красавіка ў 18.30.
- Класічная камедыя ў 2 дзеях **"Лес"** (12+). Прэмера. 2 мая ў 18.30.
- Rank comedy ў 2 дзеях **"Шалёны грошы"** (16+). 3 мая ў 18.30.
- Казка-фантастыка **"Іншаланецяня"** (0+). 4 мая ў 12.00.
- Трагедыя па матывах камедыі **"Дон Жуан"** (16+). Прэмера. 4 мая ў 18.30.
- Камедыя ў 1 дзеі **"Прымакі"** (16+). 5 мая ў 18.30.

УНП 700184039

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ТЭАТР ІМЯ ЯНКИ КУПАЛЫ
г. Мінск, вул. Энгельса, 7,
тэл.: 8 017 3654237, 8 017 3576627,
пошта: kupalabitel@mail.ru

- Трагікамедыя **"Апошні атракцыён"** (16+). Галоўная сцэна. 26 красавіка ў 19.00.
- Музычная камедыя па гісьце У. Галубка ў 2 дзеях **"Пісаравы імяніны"** (16+). Галоўная сцэна. 27 красавіка ў 19.00.
- Камедыя ў 2 дзеях **"Паўлінка"** (12+). Галоўная сцэна. 29 красавіка ў 19.00.
- Містычная легенда пра каханне ў 1 дзеі **"Чорная панна Нясвіжа"** (12+). Галоўная сцэна. 30 красавіка ў 19.00.
- Трагіфарс **Donna sola ("Жанчына адна")** (18+). Камерная сцэна. 2 мая ў 19.00.
- Імпрэза **"Музыка душы"** (0+). Камінная зала. 2 мая ў 19.00, 4 мая ў 19.00.
- Рэквіем у 1 дзеі **"Вечар"** (12+). Галоўная сцэна. 3 мая ў 19.00.
- Спектакль **"Двор майго дзяцінства"** (12+). Камерная сцэна. 4 мая ў 19.00.

УНП 100577901

НАЦЫЯНАЛЬНЫ АКАДЭМІЧНЫ ВЯЛІКІ ТЭАТР ОПЕРЫ І БАЛЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, пл. Парыжскай Камуны, 1,
тэл.: 8 017 2431041 (каса),
8 017 3615493

- Экскурсія **"Унікальны свет закліса Вялікага тэатра Беларусі"** (6+). 26 красавіка ў 16.00, 27 красавіка ў 14.00, 30 красавіка ў 16.00, 2 мая ў 16.00, 3 мая ў 16.00.
- Балет-феерыя ў 2 дзеях з пралогам і эпілогам **"Спячая прыгажуня"** (12+). 26 красавіка ў 19.00.
- Опера-балет у 2 дзеях **"Вілісы. Фатум"** (12+). 27 красавіка ў 18.00.
- Балет у 3 дзеях **"Баядэрка"** (12+). 28 красавіка ў 18.00.
- Сімфанічны канцэрт **"Шэдзур рускай музыкі"** (12+). Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 28 красавіка ў 18.00.
- Балет у 2 дзеях на музыку Пятра Чайкоўскага **"Танна Карнініна"** (16+). 30 красавіка ў 19.00.
- Опера ў 3 дзеях **"Турандот"** (12+). 2 мая ў 19.00.
- Балет у 3 дзеях **"Карсар"** (12+). 3 мая ў 19.00.
- Канцэрт **"Ад барока да блюза"** (12+). Камерная зала імя Л. П. Александровскай. 3 мая ў 19.30.

УНП 191081322

ЗАСЛУЖАНЫ КАЛЕКТЫЎ БЕЛАРУСКИ ТЭАТР "ЛЯЛКА"
г. Віцебск, вул. Пушкіна, 2,
тэл.: 8 0212 669077 (каса)

- Малаўніная казка ў 1 дзеі **"Як куранятка голас шукала"** (0+). Прэмера. Фэе тэатра. 27 красавіка ў 10.30.
- Музычная казка ў 2 дзеях **"Дыпыльці слонік"** (4+). 27 красавіка ў 12.00.
- Музычная казка ў 2 дзеях **"Церам-церамом"** (3+). 28 красавіка ў 11.00.
- Інтэрактыўная казка ў 1 дзеі **"Вясёлы Дарафей"** (3+). 4 мая ў 11.00.

УНП 50001569

Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь
аказвае фізічным і юрыдычным асобам паслугі па рэстаўрацыі і кансервацыі ікон, твораў вылученага і дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва.
Тэлефоны: **8 017 3970163,**
8 025 6677819.

УНП 10037771

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНЫ МУЗЕЙ ЗАПАВЕДНІК "НЯСВІЖ"
г. Нясвіж, вул. Ленінская, 19,
тэл.: 8 01770 20602, 8 01770 20660,
8 029 5518051, 8 029 1903149

- Палацавы ансамбль**
- Выставачны праект **"Прыгажосць і мода. XIX—XXI стагоддзі"**. 3 28 красавіка па 20 кастрычніка.
 - Тэатрызавааная экскурсія **"Традыцый рыцарскай школы ў Нясвіжы"**. 27, 28 красавіка.
 - Выстава работ удзельніц Міжнароднай школы аматараў ірландскіх карунак **"Велікодная сувеніры"**. Калекцыйны кабінет "Нумізматыка і фалерыстыка". Да 7 мая.
 - Выстава сучаснага скульптара Максіма Петруля **"4x4"**. Да 15 чэрвеня.
 - Выстава **"Маджарскія армянскі род у гісторыі Беларусі"**. Калекцыйны залы "Случкі паясы". Да 31 ліпеня.
 - Часовая экспазіцыя **"Ператвораны ў попел"**.
 - **Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны**. Да 13 кастрычніка.
 - Экспазіцыя **"Цудатворная Жыровіцкая ікона Божай Маці ў камені"**. Аўтар праекта А. Папельскі.
 - Малая выставачная зала. Да 18 лістапада.
 - Міжнародны выставачны праект **"Castrum doloris"**.
 - **Пахавальны цырыманіял нясвіжскага двара**.
 - **У складзе пастаяннай экспазіцыі**.
 - Квэст **"Палацавы таямніцы"**.
 - **Віртуальныя выставы: "Ператвораны ў попел"**. **Генацыд беларускага народа на тэрыторыі Нясвіжскага раёна ў гады вайны**, **"Нясвіж — здыбтак сусветнай культуры"**, **"Разбураны след вайны ў архітэктуры Нясвіжа"**, **"Шэдзур калекцыі і ўнікальны артэфакты музея-запаведніка «Нясвіж»"**.
 - Тэматычныя і алімпійскія экскурсіі па гісторыка-архітэктурных помніках і ландшафтных парках Нясвіжа.

Інфармацыйна-касавае цэнтр
(г. Нясвіж, вул. Гейсіка, 1)
• Выстава работ мастака, члена Беларускага саюза мастакоў Генадзя Чыстага **"3 душой вясны і першаю усмешкай лета"**. Да 9 ліпеня.

Ратуша
(г. Нясвіж, вул. Савецкая, 3)
Пастаянная экспазіцыя
• **"Тардское самакіраванне ў Нясвіжы ў XVIII — 1-й палове XIX ст."**
• Калекцыя гадзіннікаў XIX—XX стагоддзяў
"Культура часу". З фондаў музея-запаведніка.

Мерапрыемствы

- Квэсты: **"Безаблічны артэфакт"**, **"Карта сямі каралеўстваў"**, **"Музейны дэтэктыў"**, **"Музейнае расследаванне"**.
- Культурныя мерапрыемствы: **"Прыём у кнігніцы"**, **"Дзень нараджэння ў ратушы"** (група да 12 чалавек ад 6 да 11 гадоў).
- Сюжэтна-ролевая развівальная праграма **"Школа шпіёнаў"** (да 25 чалавек).
- Гульня-знаёмства **"Музейка аб музеі"** (група да 25 чалавек ад 4 да 7 гадоў).
- Гульнявая праграма **"Выкрутасы"** (група да 25 чалавек).

Падрабязнасці па тэлефонах 8 01770 20602,
8 01770 20660 або на сайце niasvizh.by.

УНП 600207920

ЗАМКАВЫ КОМПЛЕКС "МІР"
г. п. Мір, Карэліцкі р-н,
Продзенская вобл.,
тэл.: 8 01596 36290,
8 01596 36270

- **Пастаянная экспазіцыя**.
- Лекцыя-візуалізацыя **"Прадметы з запаснікаў музея"**.
- Прадуджаны паказ рэдкіх аб'ектаў з фонду — сведак эпохі Вялікага Княства Літоўскага: кнігі Казіміра Семяновіча "Вялікае мастацтва артылерыі. Частка 1", карты ВКЛ сярэдзіны XVII ст., шляхецкае пояса XVIII ст. і іншыя. **У кожную сераду і суботу красавіка**.
- Часовая экспазіцыя **"Вялікая княгіня Волга Аляксандраўна. Усё жыццё як на палатне"** з аўтаномнай установы культуры Варонежскай вобласці "Гісторыка-культурны цэнтр «Палацавы комплекс Альдэнбургскіх». Слановая зала. Да 2 мая.
- Экспазіцыя **"Войны XX стагоддзя. Гета ў Мірскай замку"**.
- Аглядныя і тэматычныя экскурсіі.
- Экскурсіі з элементамі тэатрызацыі для дзяцей і дарослых.
- Экскурсія для дваіх **"Інтрыгі Купідона"**.
- Сямейная квэст-экскурсія **"Легенды і паданні Мірскага замка"**.
- Музейныя заняткі для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту: **"Святочная страва для князя па старадаўнім рэцэпце"**, **"Асаблівае жаночае касцюма XVIII ст."**, **"Арганізацыя войска і вайсковая праца ВКЛ у XVI ст."**, **"Печы з каробкавай кафлі XVI—XVII стст. у палацы князёў Радзівілаў"**.

УНП 590201541

ВІЦЕБСКАЯ АБЛАСКАЯ ФІЛАРМОНІЯ
г. Віцебск, вул. Леніна, 69,
тэл.: 8 0212 368387 (каса),
сайт: vitebsk-fil.by

- Казачы ансамбль **"БАЦЬКА АТАМАН"** (6+). 2 мая ў 19.00.
- Прадстаўленне **"ПРЫГОДЫ ВІНІ-ПУХА І ЯГО СЯБРОУ"** (3+) у межах праекта **"ФІЛАРМОНІЯ — ДЗЕЦЯМ"**. 4 мая ў 11.00.

УНП 30014985

БЕЛАРУСКИ ДЗЯРЖАЎНЫ МУЗЕЙ ГІСТОРЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ
г. Мінск, пр-т Пераможцаў, 8,
тэл.: 8 017 2030792, 8 029 1440792,
8 017 3271166

- **Пастаянная экспазіцыя**.
- Часовая экспазіцыя **"Вызваленне Еўропы"**.
- Часовая экспазіцыя **"Адзінай памяці верныя"**, прысвечаная 80-годдзю з пачатку вызвалення Беларусі.
- Часовая экспазіцыя **"Музей. Час. Паміць"**, створаная ў рамках праекта "Адкрытыя фонды".
- У продаж паступілі сертыфікаты на наведанне музея.

Падрабязнасці на сайце warmuseum.by.

УНП 100235472

НАЦЫЯНАЛЬНЫ ЦЭНТР СУЧАСНЫХ МАСТАЦТВАЎ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
г. Мінск, вул. Някрасава, 3,
тэл.: 8 017 2350331,
час працы: серада — нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Міжнародная выстава **"Салярсізм"**. Да 26 мая.
- Выстава **"Будавае будучыню, захоўвае мінулае"**. Да 26 мая.
- Персанальная выстава Ігара Кашкурэвіча **"З Вечнасці ў Вечнасці"**. Да 25 мая.

г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 47,
тэл.: 8 017 2350332, 8 017 3990978,
час працы: аўторак — нядзеля
з 12.00 да 20.00

- Выставачны праект **"Архітэктурныя жарсці"**. Да 28 красавіка.

УНП 192545414

Заслужаны калектыў Рэспублікі Беларусь Прэзідэнцкі аркестр Рэспублікі Беларусь

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне вакантных пасад:

- артыст эстрадна-сімфанічнага аркестра — фэгот — 1 чал.;
- артыст эстрадна-сімфанічнага аркестра — труба — 1 чал.;
- артыст эстрадна-сімфанічнага аркестра — трамبون — 1 чал. на 0,5 стаўкі;
- артыст эстрадна-сімфанічнага аркестра — гітара — 2 чал.;
- артыст эстрадна-сімфанічнага аркестра — скрыпка — 2 чал.;
- артыст эстрадна-сімфанічнага аркестра — альт — 1 чал. на 0,5 стаўкі.

У конкурсе могуць паўдзельнічаць музыканты з вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, якія валодаюць неабходнымі навыкамі і маюць практыку ігры ў аркестравым калектыве.

Ахвотныя паўдзельнічаць у конкурсе падаюць пісьмовую заяву ў адміністрацыю Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь.

Да заявы прыкладаюцца:

1. Асабісты лістак па ўліку кадраў.
2. Аўтабіяграфія.
3. Копія дыплама аб вышэйшай або сярэдняй спецыяльнай адукацыі.
4. Копія пашпарта.
5. Копія працоўнай кніжкі.
6. Фатаграфія для дакументаў 3x4.
7. Праграма выступлення да 15 хвілін: буйная форма і п'еса.

Конкурсная камісія мае права прапанаваць удзельнікам праслухоўвання нотны матэрыял для чытання з ліста.

Удзельнікі конкурсу падаюць названыя вышэй дакументы з паметкай "На конкурс у адміністрацыю Прэзідэнцкага аркестра Рэспублікі Беларусь" да 25.05.2024.

Дадатковая інфармацыя па тэлефонах: **8 017 2299008, 8 017 2299004.**

УНП 101581712

КУЛЬТУРА
Сайт: kultura-info.by
E-mail: kim@kultura-info.by

ШТОТЫДНЭВАЯ ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА, ДЛЯ ДАСУГУ (КУЛЬТУРА, МАСТАЦТВА). Выдаецца на беларускай мове.
Заснавальнік — Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь.
Рэгістрацыйнае пасведчанне № 637, выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Выдавец — рэдакцыйна-выдавельцаўская ўстанова "КУЛЬТУРА І МАСТАЦТВА".

Дырэктар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.
Рэдакцыйны газеты "Культура":
Галоўны рэдактар — КУЗНЯЦОВА Наталія Васільеўна.
Намеснік галоўнага рэдактара — ШЧУРОК Жанна Генадзеўна.
Адказны сакратар — Галіна МАЛІНОВСКАЯ.
Рэдактар аддзела — Віктар ГАУРЫШ.

Аглядальнікі рэдакцыі — Яўгенія ГАБЕЦ, Антон РУДАК, Ганна САКЛОВА, Ілья СВІРЬЦЫ, Даніл ШЭЙКА, Зміцер ЮРКЕВІЧ, Настася ЮРКЕВІЧ.
Рэдактары літаратурныя — Машэў ЗАЙЦАУ, Лідзія НАЛІЦКА.
Рэдактар мастацкі — Мікалай КАСЦЮКОЎ.
Адрас рэдакцыі: 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 77, чацвёрты паверх.

Тэлефон: 8 017 2860797.
Тэлефон-факс: 8 017 3345741.
Бухгалтэрыя: 8 017 3345735.
Рэкламны адзел: 8 017 2860797.
Падпісанні індэкс: 63875, 638752, 63879.
Ільготныя на паўгоддзе: 63872, 638722 (зніжка 15 %).
Камплекі (газета "Культура" і часопіс "Мастацтва"): 63874, 638742 (зніжка 10 %).
Рознічны кош — па дамоўленасці.
* — матэрыял на правах рэкламы.

Аўтары допісаў паведамляюць прозвішча, поўнаасцю імя і імя па бацьку, пашпартныя звесткі (нумар, дату выдачы, кім і калі выдадзены пашпарт, асабісты нумар), асноўнае месца працы, зваротны адрас.
Аўтарскія рукапісы не рэдакцыйна і не вяртаюцца.
Меркаванне аўтара можа не адпавядаць пункту гледжання рэдакцыі.
Аўтары нясуць адказнасць за дакладнасць матэрыялаў.

Падпісан у друк 25.04.2024 у 16.00. Замова № 810. Наклад 3652.
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства "Выдавельцаўскі Дом друку". 220013, г. Мінск, праспект Незалежнасці, 79/1. ЛП № 3820000007667 ад 30.04.2004.
© "Культура", 2024.